

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 84 - STEV. 84.

NEW YORK, FRIDAY, APRIL 10, 1925. - PETEK, 10. APRILA 1925.

VOLUME XXXIII. - LETNIK XXXIII.

PORAZ HERRIOTA V SENATU

Senat je porazil Herriota glede manj važnega vprašanja, a kabinet je sklenil vztrajati. — Herriot bo nadaljeval z bojem glede finančnih predlog. Resignacija je bila preložena radi važnega spopada. — Poslanska zbornica bo danes razpravljala o predlogih de Monzie-ja.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

PARIZ, Francija, 9. apr. — Herriotova vlada je bila včeraj porazena v senatu in sicer s 141 glasovi proti 140. Ker je izjavil Herriot pred glasovanjem, da smatra slednje za izraza zaupanja, je takoj po glasovanju sklical kabinetni sestanek, ki naj bi odločil, če naj vlada izroči predsedniku republike svojo resignacijo.

Herriot je informiral kabinet, kakorhitro se je zbral v zunanjem ministrstvu, da se zavzema za resignacijo, a drugi ministri so ga prosili, naj čaka, dokler ne bodo čuli mnenja koalicije, ki podpira kabinet.

Voditelji koalicije, so se izrekli proti resignaciji razven če bi bila vlada porazena glede kake važnejše točke, kar se bo mogoče zgodilo v petek zvečer, ko bo razpravljala poslanska zbornica o novem finančnem programu vlade, ki je sedaj v rokah finančne komisije.

Ko se je vršilo včeraj v senatu prvo glasovanje, je dobila vlada majhno večino, 142 proti 140, — a drugo glasovanje je pokazalo, da je izgubila vlada večino. Ker je bila v senatu v dveh dneh dvakrat v manjšini, in sicer potem, ko je zahteval Herriot zaupnico, so pričele krožiti govorice o neposredni resignaciji.

Manjšina se je tikala majhne svote v proračunu, šolanja v licejih. Vzgojni minister Francois Albert je imel v proračunu 23,166,000 frankov za šole. Senatni finančni komitej pa je to svoto skril. Albert, katerega je bolel včerajšnji poraz, pa je zahteval, da ne sme biti nobenega skrčenja.

Senator Berenger, poročevalec finančnega komiteja, ki ni želel nadaljnega izbruha glede kakega manjšega vprašanja, ker so na tehnični vee francoske finance, je vprašal, če bi zadostovalo, da se dovoli okroglih tri in dvajset milijonov. Vladni zastopnik je odklonil, nakar je rekel Berenger.

— Nobenega denarja ni v zakladnici. Če boste nadaljevali na ta način, bo pomenjalo to inflacijo. Pozivljam vas, da vzdržite naše finančno ravnotežje. Herriot, razkačen vsled tona Berengerja in v zavesti, da ni krivda njegove vlade, če so finance slabe, je stopil na tribuno ter izjavil, da je položaj zakladnice slab, da pa noče, da bi se krivdo naprtilo njemu.

Nastal je tumult v sicer tako mirni zbornici in slišati je bilo ostri glas prejšnjega ministrskega predsednika Poincareja, ki je rekel: — Če vprašate tako, smo pripravljeni odgovoriti.

Ko se je tumult polegel, je odvrnil Herriot z mirnim glasom: —

— Ker je napravila zbornica iz te zadeve principijelno vprašanje, prosi vlada za zaupnico glede tega dovolila.

Berenger, ki je še vedno upal preprečiti glasovanje glede tako malenkostne točke, je izjavil nato, da preiskuje finančni komitej sleherno dovolilo, a Herriot je rekel:

— Dvakrat v zadnjih dveh dneh je spravil finančni komitej na površje vprašanje zakladnice. Vsled tega moram ponoviti, da bo vlada odstopila, če ne dobi dovolil, za katera prosi.

Poslanska zbornica je glasovala včeraj, da bo danes razpravljala o vladnih finančnih predlogih, — kojih glavni točki sta prisilno posojilo, ki bo nosilo po tri odstotke obresti in sicer deset odstotkov vsega bogastva dežele, ter povišanje izdaje papirnatih frankov za štirideset milijonov.

Znani patriarh dr. Tikhon je umrl.

V Moskvi je umrl prejšnji vseruski patriarh, dr. Tikhon, ki se je mudil več let v Združenih državah. — Bil je nekoč patriarh pravoslavne cerkve v Ameriki.

MOSKVA, Rusija, 9. aprila. — Dr. Tikhon, načelnik ruske pravoslavne cerkve, nekoč načelnik ruske cerkve v Ameriki in centralna postava v komunističnih napadih na vero, je umrl tukaj včeraj zjutraj. Bil je star dva in sedemdeset let. Smrt je povzročila angina pectoris.

Patriarh, ki je pogumno vztrajal na svojem mestu tekom osmih težkih let izza revolucije, je zbolel v ponedeljek. V nedeljo je še vodil običajno nedeljsko božjo službo. Ko je zbolel, so ga hitro odvedli v neko privatno bolnico. Obleženo v rmenio in zlato svečeniško obleko in z mitro na glavi, počiva njegovo truplo v Don-skoi samostanu, kamor so starega prelata leta 1922 pregnale civilne oblasti.

Na tisoče vernikov, ki žive v bližini samostana, je prihitelo v starodavno poslopje, pokleknilo pred krsto ter poljubljalo roko duhovnika. Nekateri so jokali naglas.

Čeprav je predsedal osemnajst mesecev v ječi, ker se je ustavljal vladni in čeprav je pretrpel nadaljnje težkoče, je Tikhon izvrševal svoje dolžnosti kot duševni poglavar ruskega naroda. Iza izgnanstva je živel v borni sobici, slabega zdravja, še vedno poln upanja, da bo pravoslavna cerkev restavrirana k svoji prejšnji sili in svojemu prejšnjemu dostojanstvu.

Nadškof Tikhon je bil dobro znan in priljubljen v številnih delih Amerike, kajti bil je načelnik ruske pravoslavne cerkve v Ameriki skoro osem let. Svoj glavni stan je imel v San Franciscu, pozneje pa v New Yorku.

Njegovo posvetno ime je bilo Vazilij Belarin. Rojen je bil v Pskovu, majhnem ruskem mestu, kot sin svečenika. V šolah je hitro napredoval ter postal ravnatelj neke akademije. V starosti dva in trideset let je postal škof škofije Lubin. Eno leto pozneje, namreč 1898, je bil poslan v Združene države.

Po štirih letih v San Franciscu se mu je posrečilo premestiti svoj glavni stan v mesto New York.

Leta 1907 je bil poklican v Rusijo in postal je škof v Jaroslavu. Šest let pozneje je bil izvoljen nadškofom na Litvinskem in v Vilni. Leta 1917 je postal metropolit v Moskvi in novembra istega leta je bil izvoljen patriarhom cele Rusije ter slovesno ustoličen v kremeljski katedrali.

Zadeve priseljevanja.

WASHINGTON, D. C., 9. apr. Dežele, ki imajo še največje priseljenjske kvote, so Anglija, severna Irsko (prosta država) in Nemčija, ki lahko pošljejo semkaj še v cellem 27.898 izseljencev, soglasno s statistikami državnega departmanta.

Originalna kvota Nemčije, ki znaša 51.227, se je skrhila na 12.772, angleška kvota, skupno s severno Irsko na 7590 in irske proste države na 7536.

Egipčanska kvota je skoro izpolnjena, ker je padla od 100 na na pet, turška kvota na sedemnajst in kvota proste gdanske države na petnajst.

HINDENBURG BO KANDIDIRAL

Sprejel je konservativno nominacijo za mesto predsednika nemške republike. — To se je baje zgodilo na povelje kajzerja. — Stresemann je doživel poraz. — Boj za dr. Marxa bo hud. — Stari maršal je dolgo pomišljal, slednjič se je pa vendarle odločil.

BERLIN, Nemčija, 9. aprila. — Maršal von Hindenburg, poveljnik nemške armade v svetovni vojni, je sprejel nominacijo kot predsedniški kandidat reichsbloka. To je storil vsled nujnih prošelj nacijskolistov, a v glavnem vsled navodil, ki jih je dobil od prejšnjega kajzerja Viljema.

Nominacijo so podpirale vse stranke, zastopane v reakcionarno-monarhistični kombinaciji, z izjemo Ljudske stranke zunanjega ministra Stresemanna, kojega zastopniki so se vzdržali glasovanja.

Nominacija Hindenburga je največji politični udarec, kar jih je kedaj dobil Stresemann, ki je nameraval, kot organizator reichsbloka združiti sile konservativcev za kandidatom, ki bi bil povšeči njemu in industrijalcem, kateri zro z grozo na nominacijo Hindenburga kot ogroženje njih lastih, neposrednih interesov.

Nacijonalisti so se pokazali v tem slučaju bolj pretkanim in prebisanim kot pa Stresemann. S tem da so pravili mgaično ime Hindenburga v ospredje, so prisili reichsbloka, da sprejme maršala kot glavnega nasprotnika dr. Marxa. Kot znano, je Marx kandidat republikanske koalicije.

Ker ni njegova stranka solidno za njim in ker so vrgli dr. Jarresa, nacijonalističnega kandidata, na smetišče, je Stresemann danes jetnik nacijonalistov ter predstavlja figuro, katero je treba v večji meri pomilovati kot pa smešiti.

Sprejem Hindenburga in njegova nominacija sta povzročila včeraj popoldne veliko presenečenje kajti zjutraj se je glasilo, da je konečno in nepreklicno odklonil nominacijo.

Izpremembra v razpoloženju Hindenburga se je najbrž završila tekom noči, pod vplivom argumentov admirala von Tirpitz, ki je bil poslan v Hannover na ačelu komisije, ki je imela nalogo pregovoriti maršala, naj sprejme nominacijo.

Včeraj zjutraj pa je došel iz Doorna poseben sel s poveljem, naj sprejme, in Hindenburg se je udal.

Ob istem času, ko so pričeli nacjonalisti izvajati na maršala pritisk, je bil poslan v Doorn poseben odposlanec, kojega naloga je bila pregovoriti prejšnjega kajzerja, naj ukaže Hindenburgu sprejem nominacije. Nacijonalisti so seveda obljubili kajzerju povratek monarhije, če bi postal Hindenburg predsednik nemške republike.

Kljub povečanju moči, katero so dobili reakcionarci vsled nominacije Hindenburga, bo slednji še vedno za poldrugi milijon glasov za dr. Marxom. Nacijonalisti upajo, da bo dobil Hindenburg glasove ljudi, ki niso volili pri prvih volitvah, vendar pa nimajo nobenega sredstva, s katerim bi dokazali resničnost svojih trditvev.

Edina dobra stran nominacije Hindenburga je, da se bo vršil boj med dvema jasno določenima ciljema, — med monarhijo in republiko. To boj bo nudil svetu najboljšo priliko za ugotovljenje, če se je nemški narod česa naučil v zadnjem desetletju ali če je pripravljen, da ga povede Hindenburg nazaj, k polnim loncem kajzerstva in monarhije.

To se tiče dejanskih priseljen-
cev. Resnična kontrola nad kvotami pa se nahaja v dotičnih tujih deželah ter se ne sme sklepati iz gorenjih števil, da ni bilo še izdanih toliko vizejev kot znaša cela kvota.

Gozdni požar.

Gozdni požari, ki so divjali v državah New Hampshire, Massachusetts in Rhode Island, so uničili obširne površine gozdov ter napravili velikansko škodo.

V Angliji zapirajo majne.

LONDON, Anglija, 8. aprila. — Izza 1. januarja so zaprli v Angliji in v Skociji 1230 premogovnikov. Vsled tega je 20,000 premogarjev brez dela ter dobivajo malenkostno podporo iz sklada za brezposelne.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA
'GLAS NARODA' NAJVEČJI
SLOVENSKI DNEVNIK V
ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Amerika ne bo tirjala Francije.

Združene drž. ne bodo izvedle pritiska na Francijo, naj plača svoj vojni dolg. — Gibanje bo preloženo na nedoločen čas vsled zadreg, ki so se pojavile. — Nikake omejitve privatnih posojil.

WASHINGTON, D. C., 9. apr. Ameriško stališče napram Franciji v njenem kompliciranem finančnem položaju bo simpatično. — Kot se je izvedelo danes tukaj in za nedoločen čas je bil preložen vsak poskus, da se predlaga, naj započne Francija s kakim gibanjem, da se fundira dolg v Združenih državah.

Ta informacija, čeprav neoficijalna, je prišla iz dobro informiranih virov ter je bila potrjena potom očividnih naporov, da se razveljavi in oslabi migljaje, da ne bo vlada odobrila posojil za inozemske vlade, katere bi se lahko uporabilo v vojaške namene.

Po pojasnilih, ki so bile objavljene včeraj v Beli hiši, se je danes glasilo v državnem departmentu, da ne izvajajo Združene države nadzorstva nad privatnimi posojili, katera se je flotiralo v tej deželi in da se bo neodobravanje, čeprav neoficijalno, izvajalo le v skrajnih slučajih.

Državni departament se ni nikdar na oficijelen način lotil razgovorja inozemskih posojil, flotiranih v tej deželi, — se je galsilo v državnem departmentu. Prvi predlog glede sodelovanja med državnim departментом in bankirji je bil vsebovan v memorandumu za časopisje, katerega je dal na razpolago državni department tekom Hardingove administracije, dne 3. marca 1922.

V orem ugotovilo se je dalo izraza zanimanju vlade za flotiranje inozemskih posojil v tej deželi in naprosilo se je bankirjev, naj dajo državnemu departmentu na razpolago informacije, tikajoče se takih nameravanih operacij.

— Državni department, — se je pojasnilo, — seveda ne more zahtevati od ameriških bankirjev, da bi se posvetovali z njim. Slednji ne bo izrekel svoje sodbe glede primernosti takih posojil kot trgovskih propozicij in tudi ne bo prevzel nikake odgovornosti v zvezi s posojilnimi transakcijami.

Resnično ime morilca Chapmana.

Sedaj je znano resnično ime Gerald Chapmana, ki je bil obsojen na smrt. — Našli so njegovo svakinjo in teto. — Brat je učitelj.

Kljub prizadevanjem roparja in bandita Gerald Chapmana, ki je bil v Connecticutu obsojen na smrt, da prikrije svoje družinske stike, je prišlo sedaj na dan, da je njegovo pravo ime George Chartres. Bil je sojen na Irskem ter je edina "črna ovca" v družini.

Leta 1907, potem ko je pod svojim pravim imenom predsedal dve kazni v prisilni delavnici, ga je obsodil sodnik Rosalsky na deset let v poboljševalnico v Elmiru. Prihodnje leto pa je bil paroliran. Tri tedne pozneje so ga zopet prišli v zvezi z dvema tatvama in obsojen je bil na tri leta in pol ječe v Sing Singu.

Ker je javno zanimanje za milijonskega roparja in bandita, ki je bil sedaj obsojen na vislice radi umora policista Skelly-ja, v zadnjem času neizmerno naraslo, so pričeli časnikarski poročevalci iskati po sodnijskih aktih in aktih parolne oblasti. Na ta način so prišli konečno na sled identičnosti Chapman-Chartresa.

Dejanski je bilo to kaj naporeno delo, ki je zahtevalo dosti potrpljenja in podrobnega dela. Chartres, ki si je vedno prizadeval ščititi ostale, visoko cenjene člane svoje družine, je izjavil, da so bila vsa njegova imena izmišljena. Osemnajst stari akt parolne oblasti pa je razkril resnico, kajti predno so ga poslali v Elmuro je označil kot svojo najbližjo sorodnico teto, Mrs. Katarino Connor, ki je tedaj živeła na iztočni strani in sedmi cesti.

Na Long Islandu pa so našli Chapmanovo svakinjo, ženo njegovega brata, ki izjavlja, da se piše Chapman George Chartres. On in njegov brat sta bila rojena na Irskem, kot sinova nekega sedlarja. Mati obeh je umrla mlada. Brat je vstrajal na poštenih potih ter je sedaj učitelj nekje na Long Islandu.

— Department je prepričan, da mu je treba vsprico možnih narodnih interesov nuditi priliko, da da izraza svojemu mnenju glede primernosti ali neprimernosti flotiranja tega ali onega inozemskega posojila.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$17.30 2000 Din. — \$34.40 5000 Din. — \$85.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačajo "Poštni čekovalni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.40 500 lir \$22.50

300 lir \$13.80 1000 lir \$44.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačajo Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za poljškatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se vsakrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega računa po ceni tistega dne, ko nam pride poštni denar v roke.

POŠILJATVE PO BEZOSLOVNI PISMU IZVRŠUJEMO NA VAJKAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE GL.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4987.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president

Louisa Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leta velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za nismoemstva za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčajo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejme bivalne naznaki, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

IZPREMINJAJOČA SE AMERIKA

Veliko zrno resnice tiči v pritiski senatorja Walsha, da je bil vzprijorjen poskus, kojega namen je diskreditirati kongres. Moti se najbrž, ko misli, da je to organizirano gibanje, inspirirano od želje, da se izvede načrt zakladniškega tajnika Mellona, a popolnoma ima prav, ko misli, da imajo napadi na kongres svoj izvor med ljudmi, ki bi imeli od Melonovega načrta največ dobičkov.

Senat je skrajno nepriljubljen na Iztočno, in sicer med trgovci in industrijanci v splošnem. Nepriljubljen je radi neumnosti, katere počenja od časa do časa, a v večji meri raditega, ker se ga podjetniški krogi boje.

Senat je bil nekoč točiče in trdnjava konservativstva. To je bilo takrat, ko so vodile senatore državne zakonodaje in ko so kontrolirali državne zakonodaje veliki korporacijski interesi. Odkar pa se je pričelo voliti senatore potome direktnih primarnih in končnih volitev, sta usli dobri dve tretjini senata iz rok iztočnega političnega in finančnega vodstva. Senat je počasi prenehal biti zastopnik lastnine in velikih interesov ob Atlantski obali ter postal zastopnik vladajočih interesov na jugu, v Mississippi dolini ter državah ob Pacifiku.

Kontrola senata počiva sedaj v državah, v katerih so bogatinski in korporacijski interesi najslabši. Velike države, plačujoče dohodninski davek, kjer imajo velike korporacije svoje domove in svoje administracije, nimajo v senatu skoro nobene besede več. Čelo v teh državah ne morejo politični stroji še nadalje zajamčiti nominacije in izvolitve senatorjev, katere bi se lahko prištevale med zastopnike velikih interesov.

Ti interesi so povsem naravno zelo vznemirjeni. Nič več ni v dvomu polnomoč kongresa, da jih obdači, preiskuje, regulira in vznemirja na ta ali oni način.

Izvolitev tako zanesljivega organizacijskega republikanec kot je bil Harding, ni pomenjala nikakega zavarovanja. Izvolitev Coolidgea potom velikanske večine glasov, ni niti malo vznemirila nadvlade nad senatom, katero izvaja koalicijska južnih demokratov in zapadnih republikancev. Prav nič se ni treba čuditi vsled tega, da mislijo industrijalni in trgovski krogi slabo o kongresu in da so vedno pripravljali verovati najslabše o njem. Ravnotočje sile v kongresu je več en opomin, da ne inspirirajo zakonodajne sile v narodni vladi izključno le trgovski interesi starejših iztočnih držav, temveč da jo je treba deliti s poljedelskimi in pionirskimi trgovskimi interesi v mlajših državah.

Toh novih sil ni mogoče odpraviti z govoricami. Iztek se bo moral hote ali nehoti prilagoditi izpremenbam v ameriškem javnem življenju. Ekonomska in politična sila postajata dekoncentrirani. Velike industrije kot petrolejska in premogarska, v družbi železnice, se otrsajo iztočne kontrole in mogočena industrijska podjetja so vstala na zapadu in se dvigajo na jugu. Vedno bolj in bolj postajajo neodvisna od New Yorka, Pennsylvanije in Massachusettsa.

To pa ne pomenja nikake tragedije za iztek. Ravno nasprotno: decentralizacija ekonomske sile je zaželjiva, je potrebna za tako obširno deželo kot so Združene države. Narod na Iztočno bo imel le dobičke od bolj primerno uravnane narodnega življenja. Monopol kontrole in ugleda škoduje končno lastnikom.

Novo silo Zapada in Juga se lahko izvaja prav tako nepokretno kot je izvajal Iztek svojo silo v dobi pred Rooseveltom. Izvajalo pa se jo bo najbrž nerodno, če se bodo iztočni interesi izpostavili napadu. Petrolejski škandali nam razodevajo to. Neumno je misliti, da hoče narod pozabiti celo stvar s tem, da je izvolil Coolidgea. Narod pričakuje, da bo uveljavljena pravica.

Ce se bo potom uporabe tehnosti in nemarnega zasledovanja izkazalo, da lahko veleindustrijske podkupijo kabinetsnega uradnika; da lahko ropajo javno lastnino ter obdrže plen; da lahko vti-kajo svoje nosove v vladne zadeve ter ostanejo čašteni voditelji industrije, potem bo prišla ura obračuna.

Dopisi.

Adamsburg, Pa.

Prosim, da mi oprostite, ker vam toliko časa nisem poravnal naročnine za list Glas Naroda. Sedaj vam pošljam celoletno naročnino \$6.00. Pri tem si odračunajte zaostali dolg, ker vam je dolgo časa dolgujem zaradi slabih časov.

Težko mi je biti brez tega lista, ker je resnično dober. Dopade se mi tudi Peter Zgagova kolona. Kadar jo prečitam, se mi obrne nekoliko na smeh izpremeni, ako ravno sem grojen.

V tej okolici je premogorov Hilman Coal Company in nekaj malih rojav. Obratujejo le s polovično paro. Ljudstva je dosti in vsake narodnosti, le Slovencev je najmanj.

O ženitbah ni bilo slišati nič pred pustim, ker so menda preslabi časi. Zatorej bo nas dosti starih in mladih fantov kakor tudi deklet.

Vsem rojakom kakor tudi čitateljem tega lista voščim in želim vselej Velikonočne praznike! Joseph Čelik.

Milwaukee, Wis.

Končno nam je narava zopet podelila ljubo spomlad, po kateri smo nestrno hrepeneli dolge zimske večere. S svojim prihodom je prebudila hribe in doline iz dolgega zimskega spanja v novo življenje ter pretvorila v lepšo obliko, katere se veseli vsako živo bitje.

Poživila je tudi nas delavce in delavke, ki se v potu svojega obraza mučimo za naš vsakdanji kruh po nevarnih zadušnih prostorih od dne do dne.

Veseli nas, ko opazujemo ta čudodelen zakon narave, in srečni se čutimo, ko zaslišimo glas: Spomlad je tukaj.

Vsled tega je S. S. M. P. D. Vijolice sklenilo prirediti na belo nedeljo, to je 19. aprila v Harmonie dvorani veliko spomladansko veselico z lepim programom. Na programu bo ples, petje in igra. Veselica se začne s prosto zabavo in plesom ob 2. uri popoldne, večerni program pa točno ob 8. uri zvečer. Nastopijo naši vrli pevci in pevke Slov. Pev. Kluba Danica ter Jug. Del. Pev. Zbor Bodočnost.

Po končanem petju se začne šaligrav in enen dejanju "Zaklad".

Vloge so razdeljene med same družvene člane. Upti je torej, da jih bodo dobro in vestno izvršili, ako ravno bodo omenjenega dne prvič na gledališkem odru. Med njimi vlada požrtvovalnost in veselje do dramatike, kakor tudi do petja.

Jugoslavia irredenta.

Poslanec Besednjak o razmerah na sodnih v Juljski Krajini.

V seji rimskega parlamenta je govoril slovenski poslanec dr. Besednjak o razmerah na sodnih v Juljski krajini.

Izjavil je uvodoma, da se ne bo bavil z vprašanjem, cerkvenih posestev v Juljski krajini, ker se je konstituirala posebna komisija in ker je vlada že izjavila, da se bo uporabilo, kar je dobrega v starih zakonih novih pokrajin. Tudi se ne bo bavil z verskim čutvom v Istri, kjer mnogi državljani ne morejo izpolnjevati svojih verskih dolžnosti radi pomanjkanja duhovnikov, ki bi poznali njihov jezik. Govornik graja prepoved ministra Oviglio, da se ne sme rabiti slovenščina pri sodnih skih razpravah in pri sodnijskem poslovanju sploh.

Na ta način je nastal globok preobrat v socialnem življenju in zmešnjava pri sodnijskem poslovanju samem; in to je toliko huje, ker so sodišča v novih pokrajinah slabo upravljana. Tako se zgodi, da postane sodnik radi neznanja krajevnega jezika in ker mora rabiti tolmača, čisto postranska oseba, pri čemer zelo trpi njegov ugled. Na ta način se ni niti pospešilo prodiranje italijanskega elementa v nove pokrajine, niti državna avtoriteta se ni okrepila; kajti pri tem trpi upravljanje sodišč radi neizbežnih zakasnitev v odpravljanju sodnijskih zadev, pri tem trpi tudi prebivalstvo, ki ni samo moralno prizadeto, ampak trpi celo pogosto tudi gospodarsko škodo.

Poslanec Besednjak graja nadalje politiko prejšnjega pravosodnega ministra, ki je odstranil iz novih pokrajin vse slovenske sodnike ter jih nadomestil z drugimi, ki ne obvladajo slovenskih jezikov. Radi tega ne morejo držati ugleda in avtoritete države na primerni višini. Govornik je zaključil z izjavo, da je govoril v obrambo pravih državnih interesov, pravne in moralne zavesti ljudstva, ki ga predstavlja. Želi, da bi se zakonita stremjenja tega prebivalstva uresničila v državi, ki je bila zibelka prava.

Poslanec Besednjaku je odgovoril pravosodni minister, da je italijanska država — v nasprotju z bivšo Avstrijo — čisto narodna država. Radi tega ni mogoče rabiti slovenski jezik na sodnih v Juljski krajini. Nasprotno, treba bo odpraviti veliko večji nedostatek; tako na pr. ne morejo Italijani na sodnih v Zgornjem

Vsled tega se mi zdi potrebno, da bi ustanovili dramatični ali pa pevski klub ter ga priklopili k našemu društvu "Vijolice".

Pri tem pa naletimo na velike ovire in težkoče, ker v celni naši naselbini nimamo primernega prostora za številne vaje, ki so potrebne v tak namen. Vsled tega mislim, da bi bilo zelo koristno za celo našo naselbino, ako bi se združili, složno delovali med seboj ter si preskrbeli primeren prostor, ki bi odgovarjal naši potrebi. Jaz sem trdno prepričan, da nam je kaj takega lahko storiti, da bi imeli velik uspeh ter bi bilo v korist nam, naselbini in okolici.

Moj namen, da bi cenjene čitatelje G. N. dolgočasil s svojim dopisom in tožil o razmerah, v katerih se nahajamo. Zato se vrnem k veselici rekoč: Še vselej ob sličnih prireditvah so dala naša sosednja društva iz Milwaukee, North Milwaukee in West Allisa, svojo gmotno pomoč. Upam, da nam bodo tudi to pot izkazala svoje simpatije.

Mislim, da se bo omenjenega dne Harmonie dvorana po dolgem času zopet napolnila do zadnjega kotička.

Zatorej vam radostno kličem in vas vabim: pridite vsi, ki ljubite ples, petje, igro, okusno kapljico in veselo zabavo, da se z nami vred zabavate par veselih uric in da skupno proslavimo veselo spomlad.

Predsednik.

Peter Zgaga

Dne 9. aprila 1865 je bil rojen slavnj električar Steinmetz.

V Ameriko je dospel leta 1889. Če bi bile tedaj uveljavljene take priseljeniške postave kot so sedaj, bi Steinmetzova noga nikdar ne stopila na ameriška tla.

Bil je namreč slabotnega telesa — nagibal se je bolj v grob kot v življenje.

Kmalu zatem se je pa tako visoko povzpel kot malokdo ali nihče. Ko je dospel v Ameriko, ni bilo tukaj niti ene tovarne, ki bi proizvajala elektrike ter oskrbovala z električno lučjo ameriške domove.

Ko je ležal na mrtvaškem odru, je pa obratovalo po Združenih državah šest tisoč takih tovarn, in električna luč je gorela v enajstih milijonih ameriških domov.

To je uspeh posameznika. Dobro. Eno leto po njegovi smrti, je že precej obledel spomin na slavnega nemškega znanstvenika. Pozabljen ni sicer, ker so njegovi uspehi preogromni, toda spomin naj z vsakim dnem ugaša.

*

Pretežen del ameriškega naroda ne zna ceniti svojih velikih moči.

Ker pa niti posameznik niti narod ne more biti brez malika, si malike ustvarja po svoji volji in vesti.

Ti ustvarjeni maliki so zrealo duševnega stanja posameznika in naroda.

Zaenkrat so v Ameriki skoro najbolj oboževani maliki Dempseyeve, Babe Ruthove in Čali Čaplinoeve sorte.

*

Skoro vse južne države so sprejele postavo, ki prepoveduje učiteljem in profesorjem učiti nauk o evoluciji oziroma o razvoju.

Sveto pismo namreč pravi, da je Bog zgnel Adama iz gline ter nato ustvaril Evo in iz Adamovega rebra.

To stoji kot pribito.

Darwin in drugi znanstveniki, ki si predzrejo kaj drugega trdit, so veliki grešniki pred Bogom.

Za države, v katerih je prepovedan nauk o razvoju, je skrajni čas, da se prične razvijati.

*

V listih čitamo neprestno o svetovnem miru, o bratstvu med narodi, o prijateljskem medsebojnem življenju in drugih podobnih stvareh.

Vse to je lepo, toda vsega tega ne bomo deležni, dokler bo na svetu več sov kot pa kosti.

*

Ni hujske stvari kot če te prijatelj prosí naposodo.

Ako mu ne posodiš desetaka, boš izgubil prijatelja.

Ako mu pa desetak posodiš, boš izgubil desetak.

*

Ne bom baš rekel, da je ta zgodba resnična, toda verjetna je vendarle.

Pred sodnikom je stal tovarnar in razvil se je med njima naslednji pogovor:

Sodnik: — V vaši tovarni umre vsako leto dvesto delavcev vsled jetike.

Tovarnar: — Da, Obratovanje smo namreč povečali.

Sodnik: — Ali veste, da neznošen prah žre njihova pljuča?

Tovarnar: — Da. Kjer je veliko obratovanje, je tudi dosti prahu.

Sodnik: — Ali bi se ne dalo to preprečiti?

Tovarnar: — Ne. Preveč bi stalo, če bi uveljavili vse zdravstvene odredbe.

Sodnik: — Ali trgovina dobro uspeva?

Tovarnar: — Izvrstno. Vsako leto plačamo delničarjem dvajset procentov dividend, poleg tega pa damo tudi pol procenta za revče.

Sodnik: — O, saj sem vedel, da ste dober in človekoljuben človek. Prosim vas, prodajte mi pet vaših akci.

Zanimiva karijera.

Zivljenska zgodba prebrisane pustolovca. Madžar Desiderij Vales si je pridobil naslov: "kralja pustolovcev". Najrajši je sleparil ženske, katerim je obljubljal zakon. Večkrat je bil zaprt in dobro znan policiji, pa se mu je kljub temu pakrat izborno posrečilo preslepariti javnost.

Število pustolovcev vseh vrst se je po vojni silno razmnožilo in kronike svetovnih listov poročajo dnevno o senzacionalnih aretacijah drznih mednarodnih avanturistov, sleparjev, goljufov in druge slične, človeške družbi nevarne sodre. Tak pojav je tudi Madžar Desiderij Vales, tip je nijnalnega zločincea, imenovan kralj pustolovcev. Predvsem je moč uganjal sleparije z ženitbami, nastopal je kot aristokrat in diplomat ter je večkrat prevaril razne ugledne osebnosti. Radi njegovih avantur so ga zasledovale grimažne oblasti skoraj vsega sveta.

Visoki, elegantni mož, simpatične zunanosti je imel nenavadne darovnosti in je znal zmešati tudi resne ter razsodne ljudi. Pojavil se je pred desetimi leti v Budimpešti ter si pod imenom baroškoslovaški meji. Obmejna strah Varay najel sobo v najelegantnejšem hotelu. Živel je kakor ptiček na zeleni vejici, zahajal le v visoko družbo ter se tu seznanil z neko bogato vdovo, s katero se je tudi kasneje zaročil. Potem ko si je izvalil lepe vsote denarja, je izginil kakor kavra. Naknadno so ugotovili, da je pod različnimi imeni oškodoval celo vrsto trgovcev. Njegov drzni beg pa ni uspel kajak nekaj dni kasneje je bil že prijet na Dunaju in prepeljan v Budimpešto, kjer je odsedel večmesečno kazen.

Komaj je prišel iz zapora, se je kot Sztiereny seznanil z neko bogato damo, s kjo je imel dalje časa ljubavno razmerje; nekakega lepega dne je vlomil v stanovanje svoje ljubice, odprl omare ter pobral vse dragocenosti. In zopet je izginil. Nekaj mesecev zatem so ga ponovno prišli. Za časa prevrata je Vales pobegnil v Ameriko. V Washingtonu se je nastanil v najuglednejšem hotelu ter je takoj drugi dan pod imenom avstrijskega diplomata zaprosil za avdienco pri predsedniku Wilsonu. Bil je res sprejet ter je predsedniku predložil namišljeno mirovno ponudbo centralnih držav. Naravno da je avdiencia povzročila nenavadno pozornost in je bistveno pripomela pustoloven do ugleda in kredita. Pri hotelskem vratarju si je izposodil precejšnje zneske ter se obenem pritožil pri Wilsonovem tajniku, da njegova denarna pošiljatev še ni dospela z Dunaja. Dobil je lepo posojilo za poplača-

Še vedno ne ve, da je konec svetovne vojne.

Svoje ruskega vojnega ujetnika Mateja Albija iz Tridenta se pred kratkim dobili od imenovanega pisma, v katerem jim jo javlja, da je živ in zdrav in da se še vedno nahaja v ruskem vojnem ujetništvu. Mož vprašuje svoje, če bo že vojna kmalu končana in kakšna usoda ga čaka. Reče, da nekeje globoko v Sibiriji, kamor gotovo še niso dospeli glasovi o izpremenbah v zadnjih sedmih letih.

ALI VESTE, —

da se je začel mlajši sin zadnjega avstrijskega cesarja učiti hrvaščine? Ali veste, da so Helmasi kakovostne, ker vsebujejo 100 odst. čisti turški tobak, poleg tega so pa vse zavošene v lepencastih škatljah, kar jih čiti pred lomljenjem.

SKUPNI IZLET V JUGOSLAVIJO

z največjim parnikom francoske proge

"PARIS"

36,558 ton 45,000 konjskih sil
V SOBOTO, DNE 16. MAJA 1925.

Potnike bo spremljal naš uradnik prav do Ljubljane in bo posebno pazil na potrebe potnikov, da bodo udobno in brezskrbno potovali. Vsi potniki bodo nastanjeni v lepih, čednih kabinah po 2., 4. in 6. skupaj ter so nam dodeljeni najlepši prostori.

Vozni list III. razreda stane do Ljubljane z vojnim davkom in železnico vred \$116.23 in kdor kupi vozni list za tja in nazaj prihrani \$47.73.

Glasom nove postave zamorejo tudi nedržavljeni potovati na obisk in ostati zunaj eno leto, ako si preskrbe od tukajšnje vlade dovoljenje, ki stane samo \$3.00; da se dobi tako dovoljenje, je potrebno vedeti ime parnika in dan prihoda v to deželo. Kdor tega ne ve, mu mi pomagamo zaznati, ako nam tozadevno piše.

Prošnjo za dovoljenje lahko napravimo tudi mi, pred odpotovanjem, ter je dovoljenje poslano iz Washingtona za prošilec v stari kraj na naslov, kakršnega kdo označi v prošnji.

Jugoslovanski potni list stane sedaj samo 250 dinarjev, to je okoli \$3.00 ter je veljaven za eno leto za potovanje ven in nazaj; tudi brez dovoljenja se lahko potuje ven na obisk, toda vsak se mora povrniti nazaj tekom šestih mesecev, kdor ima dovoljenje, pa tekom enega leta ter se mu ni potreba zglašiti pri ameriškem konzulatu pred povratkom.

Kdor želi potovati meseca maja v Jugoslavijo ali zasedeno ozemlje, naj se nam čimprej priklasi. Zabave in družbe bo na tem potovanju dovolj.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

JUGOSLAVIJA.

Za "G. N." napisal Dr. Ivan Šveglj, prejšnji narodni poslanec.

Oficijelni naslov Jugoslavije je kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. To so imena treh plemen, istega jezika, plemena in izvora, ki so bila oproščena in združena v eno deželo vsled svetovne vojne, kajti preje so bila razcepjena in ločena pod različnimi imeni in vladami.

Glavno mesto je Beograd. Po nemškem in pozneje italijanskem ujedinenju tekom preteklega stoletja, se je ista stvar ponovila v slovanskem svetu, v katerem procees seveda še ni zaključen ter tudi ne more biti brez žrtv.

Slovenci kot taki so bili prvi evropski Slovani, ki so prišli iz svojih ruskih domov v davnih časih ter bili vsled tega najbolj izpostavljeni tuji agresiji. Danes štejejo le poldrugi milijon duš in naša edina rešitev tiči v zvezi z drugimi in večjimi slovanskimi rodovi. Nekoč pa so bili Slovenci razpršeni po celi Evropi ter v tesnem sorodstvu s Kelti. Nemci nas še danes imenuje "Vende", kajti njih glavno mesto je bilo nekoč Vineta na otoku Rugen v Severnem morju in ime so dali tudi Dunaju, Benetkam, Vandeji v Franciji itd. Stari Vandali, po katerih je bila imenovana španska provinca Andaluzija (Vandaluzija), so bili njih neposredni sorodniki, čeprav niso bili tako uničevalni kot jih je pozneje naslikala rimska zgodovina. Vandali niso porušili Rima, pač pa Rimljani sami, ki so podrli svoja stara poslopja, ker so potrebovali material za nova.

Jugoslavija je danes približno tako velika kot Italija, a je brez primerno bogatejša v naravnih virih. Kljub temu pa je še vedno redko obdelana, kajti njeno sedanje prebivalstvo znaša le nekega trinaest milijonov duš, kojih osem in osemdeset odstotkov obstaja iz kmetov in farmerjev. V produkciji koruze je prva med evropskimi narodi ter pride takoj za Združenimi državami. Glede pšenice je peta v Evropi in osma na svetu. Isto velja glede rži, ovsa, krompirja, lanu itd. Naslednje številke kažejo sedanji položaj dežele po vojnih opustošenjih in tuji okupaciji:

Konj je	1.062.900
Goveje živine	3.860.985
Prasice	2.496.723
Ovce	7.639.257
Koz	1.730.204
Petrutnine	14.195.968

Kot važen faktor ekonomske sile Jugoslavije je treba nadalje upoštevati njeno bogastvo na lesu, mehkem in trdem, ki znaša tisoče milijonov dolarjev. Lesno ozemlje dežele obsega osemnajst milijonov akrov in od tega lesa so odvisne številne druge evropske dežele, predvsem Italija in tudi Južna Amerika.

V Jugoslaviji so dobivali Rimljani les za grajenje svojih vojnih brodov in mesto Benetke stoji na hrastovih stebrih iz Jugoslavije.

Glede mineralnih virov dežele pravi H. S. Smith, ameriški rudniški inženier: — Kraljevstvo vsebuje večjo množico kovin, koristnih človeštvu kot pa katerikoli drugo slično ozemlje v Evropi. Rudniki živega srebra v Idriji, ki leži ravno onstran meje, so za enkrat odtrgani iz rok Jugoslavije ter v posesti Italije, ker se je Italija na temelju tajne londonske pogodbe polastila pol milijona Jugoslovancev. Srbija je bogat na bakru ter ima nekaj najboljših skladov železne rude v Evropi. Ti skladi, komaj načeti, se nahajajo v bližini Predora v Bosni. Pomenjajo bodoči sedež železne industrije, za katero se je že pričel zanimati angleški kapital.

Tekom prvih let, neposredno po sklenitvi miru, je bila Jugoslavija prisiljena importirati velike množice industrijskih predmetov, katere se je porabilo ali uničilo tekom vojne in okupacije. Sedaj pa je ta potreba prenehala. Dežela, neglede na krize onih,

kjih tržišče je bila nekoč, glede potrebe centralno-evropske carinske zveze ter proste trgovine, gradi svoje lastne industrije in tudi poljedelstvo napreduje stalno. Uravnanje trgovine je neprestano aktivno delovalo v prilog Jugoslavije. Ravnotežje mednarodnih ptičel pa je še bolj v njen prilog vsled velikih svot nevidnih eksportov, predstavljajočih denar, katerega pošljejo domov izseljenci v Severni in Južni Ameriki. To, z dobro balansiranim proračunom, kajti vladni prejemki in izdatki za leto 1924 so se gibali krog deset milijonov dolarjev in z odločno valutno politiko belgrajske vlade, ki rajše združuje napredek kot pa bi posnemala nekatero druge dežele v njih izobilici papirnatega denarja, je imelo blagodejen vpliv na vrednost jugoslovanskega dinarja, ki dobiva polagoma nazaj svojo prvotno vrednost ter stoji sedaj približno na 60 dinarjev za dolar, vsled česar je upravičeno upanje, da bo v nepredaljni bodočnosti mogoče vrniti se k zlatemu standardu. Vlodna izdaja bankovcev znaša šest dolarjev vrednosti not na vsakega prebivalca. Eden vzrokov zadnjega dvignjenja vrednosti dinarja, so bili severno in južno-ameriški pšenični interesi. Ustavili so večje povpraševanje po dinarju ter povisali njega vrednosti, da oslabijo na ta način Jugoslavijo kot njih tekmece na centralno-evropskem trgu.

Nimam pri roki statističnih podatkov glede eksportov leta 1924, vendar pa mi je znano, da znaša nekako devet tisoč petsto milijonov dinarjev. Importi bi morali znašati približno tisoč milijonov dinarjev manj. Eksportira se v glavnem, po približni denarni vrednosti predmetov: Les, govejo živino, pšenico in druga žita, jajca, meso in mesne proizvode, pšenično moko, baker, prašiče, konje, cement, slive, lan, fižol, kažuho vino, svinice, sir, različne druge živali, hmelj, karbid.

Na drugi strani pa importira Jugoslavija: Bombaž in volnena blaga, železne proizvode, surov bombaž, stroje, mehko in napol izdelano železo, električne instrumente, riž, petrolej, usnje, železniški material, mostove, rastlinsko olje, rokavice, steklo mazilno olje, žrebčje itd.

Iz tega seznama je že zadostno razvidno, da so Canada, Združene države in Jugoslavija proizvajalci istega tipa poljedelskih proizvodov in surovin in da je vsled tega izključena možnost velike medsebojne izmenjave proizvodov v bližnji bodočnosti. Presenetljivo pa je, kako obsežno trgovino pa bi bilo mogoče ustvariti z manjšimi predmeti, če bi se vpriporilo z obeh strani napore ter ustvarilo potrebne pogoje, da se premaga naravno opozicijo dežel kot sa Nemčija, Italija, Avstrija, Čehoslovaka, ki nočejo opustiti svojih lastnih polja in kojih ničvredna valuta posluje kot element v njih prilog. Že sedaj imamo v Jugoslaviji zastopanih več ameriških tvrdk, ki prodajajo petrolej, bombaž in bombaževino, avtomobile, poljedelske stroje, avtomobilске obrobe, pisalne stroje, čevlje in električne predmete.

Polagoma bodo pričela prihajati celo ameriška živila in tobak za izdelovanje smodk (kajti Jugoslavija je ena največjih proizvajalcev cigaretnega tobaka in iz tlelovanje je pod vladno kontrolo). Par jugoslovanskih predmetov, katere bi rad omenil in o katerih omenjam, da bi jih bilo mogoče uvesti v Severno Ameriko, obstaja iz cementa, posebno iz Dalmacije, ki je najboljše kakovosti, hrastovine v splošnem in posebno za sode in parketna tla. V Južni Ameriki je jugoslovanska hrastovina radi svoje boljše kakovosti že porabila japonski in veroameriški proizvod. Človek mora biti naravnost presenečen, ko spozna kakšne velike številke,

lahko dosežejo taki predmeti kot ribe v kanah, slive, mandeljni, narodne vezanine, preproge, zdravilna zelišča in maraschino črešnje iz Dalmacije.

Hočem obrniti pozornost na hrbske slive, katere so že pričeli prodajati v Canadi. Letni eksport znaša kakih 30.000 ton in te slive odhajajo v Anglijo, Belgijo, druge vropske dežele, severno in južno Ameriko ter celo v Francijo. Čeprav so manjše kot francoski in californijski produkt, so sladkejše in raditega se jim daje pogosto prednost.

V Južni Ameriki, kjer živi veliko število Jugoslovancev, so našla tudi jugoslovanska vina dober trg, vsled prohibitivne politike Združenih držav. Neki Jugoslovanci, Mr. Petrinović, ki kontrolira dvanajst in pol odstotka cellega proizvoda solitarja v Chile, je otvoril direktno parobrodno zvezo (obstoječo zaenkrat iz treh parnikov s 27.000 tonami) med Južno Ameriko ter jugoslovanskimi pristanišči v Jadranskem morju. Ti parniki bodo prevažali solitar v eno smer, cement pa v drugo in pozneje se namerava razširiti službo tudi na severno-ameriški kontinent.

Ena glavnih ovir razširjenja ameriške trgovine na Jugoslavijo in druge balkanske države, katere bo treba premagati ter ustvariti medsebojno dobro voljo, je pomanjkanje direktnih morskih zvez. Če je kdaj obstajal kak, resnični rek, je naslednji: Trgovina sledi zastavi. Tudi nakupna sila jugoslovanske javnosti, posebno pa kmeta, ki tvori pretežno večino, bo postajala vedno večja, gotove narodne carinske in potne regulacije bodo odstranjevale, a na drugi strani bodo sprejeli nemške metode stopanja na trge s tem, da bodo nudili dolgoročne dolarske kredite ter vzeli za ramen importerja ves riziko, spojen z dviganjem in pananjem valut.

V zadnjem času so se pričeli angleški kapitalisti zanimati za jugoslovanska investiranja. To je posledica zaupanja v ekonomsko zdravje ter bodočnost kraljevstva, a obenem tudi posledica velikih političnih interesov, katere ima angleški imperij v Sredozemskem morju, posebno pa v iztočnem delu tega morja. Ta tek, če mu to

primerno sledila jugoslovanska diplomacija, mora imeti le dobrodelne posledice. Jugoslovanski in angleški interesi se gibajo v isti smeri in tudi ruska politika Angije, ki je največje važnosti za Evropo, in posebno za slovanske dežele, je vsopredna s politiko Jugoslovije.

Kapital v svoji finančni obliki, je glavna stvar, katero se potrebuje za zgrajenje naše nove dežele, je razvoj njenih virov, prav kot je človeški kapital v obliki priseljevanja potreben za druge kontinente. Naše mlade industrije imajo vse naravne pogoje za obstanek, surovine in poljedelstvo ter vedno naraščajoče poljedelsko prebivalstvo, ki je pripravljeno absorbirati njih proizvode. Brez solidne poljedelske podlage bodo namreč industrije vedno stvari od danes do jutri. To vidimo najlažje v Južni Afriki, neglede na vse njene rove. Trajno bodočnost leži na njeni grudi in ne pod grubo. Nemogoče je, da bi Jugoslavija (in nekatere druge nove dežele, z izjemo Čehoslovake, kjer je industrija visoko razvita) privolila v podonavsko konfederacijo ali kaj sličnega, kot se propagira z Dunaja, kajti to bi pomenjalo smrtno obsodbo za naše nove industrije in bi tudi ne bilo pravično. Če hočejo biti industrije zdrave, se morajo, nahajati v bližini surovin. Do tega bo dovelo oprosenjanje evropskih narodov, ki je bilo, kot so vsa politična gibanja, ekonomskega in obenem socijalnega značaja. Pred vojno se je odvažalo surovine iz naših dežel in industrije so cvetele le v prejšnjih glavnih mestih in krog njih. Naš narod se je moral izseljevati. V ta namen so bili vsi železniški sistemi zgrajeni koncentrično, da se zveže z morjem Dunaj in Budimpešto.

Črta Ljubljana-Zagreb-Belgrad, ki je hrbišče naše dežele, je bila zgrajena kot manjvredna črta in Bosna je dobila le ozkotirno železnico. To stanje razmer, obenem z slabim stanjem prog ter železniskega materiala, je zelo oviralo eksporte in napredek naše dežele v prvih letih po vojni, a bo kmalu odpravljeno. Avstro-Ogrska je vojevala vojno, ker ni hotela dovoliti Srbiji izhoda na morje. Ironija usode je taka, da nima Avstrija sama sedaj nobenega pristanišča in admiral, ki načel-

juje sedanji madžarski vladi, je zadnji preostanek madžarske sile ob morju.

Nabolj nujna potreba Jugoslavije, razven ojačenja in razširjenja par starih črt, ki so bile zgrajene pred štiridesetimi leti ter miso bile nikdar popravljene, je zgraditev Jadranske železnice v Dalmacijo in glavna pristanišča slednje, Split in Kotor. Ta pristanišča sta bila pred vojno sistematično oropana vsakega stika ali zveze z rodovitnimi bazini Belgrada in Zagreba. Več stotin milj novih železnic bo treba zgraditi in približno devet tisoč lokomotiv in dvajset tisoč vozov je nujno potreba. Da se ustvari trgovsko mornarico, je sklenila vlada nuditi letno podporo 20 milijonov dinarjev za narodne proge v Jadranskem morju.

Vojna je dokazala, da so v svrhu narodne obrambe taki železniški sistemi prav tako zanesljivi kot so železniški sistemi, ki so vladna last. Da se najde potreben kapital, ki ne more priti iz navadnih prejemkov, je naša vlada pripravljena dati velike koncesije za gotovo vrsto let sindikatom inozemskih kapitalistov, kot je že storila v enem slučaju glede American Blair sindikata.

Ne morem nadalje podaljšati tega ekonomskega pregleda Jugoslavije. Hočem izpregovoriti le še par besede glede priseljevanja, ki je skrajne zanimivosti za Canada. Naši ljudje so skoro izključno le farmerji in kmetje, najmočnejšega inustrajnega tipa. Veliko število teh, izza časov, ko so prišli Jugoslovanci prvokrat v večjem številu v Ameriko, ob priliki razkritja zlatih polja v Californiji, je našlo svojo pot v Združene države, kjer štejejo sedaj približno 900.000 duš. V samem Clevelandu živi nekako 50.000 Slovencev in izza časov našega velikega škofa, Friderika Baraga, Apostola Indijancev, ki je prišel pred več kot stotimi leti v divjine Michigana ter ustanovil škofijo Sault Ste. Marie, so dali Slovenci Severni Ameriki štiri nadaljne škofe, — Right Rev. Mrak in Vertin iz Sault Ste. Marie, John Stariho iz Lead, S. O. in James Trobec, prejšnjega škofa iz St. Cloud, Minn. Radi njih telesnih moralnih kakovosti in njih zmognosti prilagodjenja, so bili Jugoslovanci pred vojno z veseljem sprejeti na delo v rrvih, jeklarskih podjetjih in industrijah Združenih držav. Ker so jih vklekale tja višje plače in ker ni bilo nikogar, ki bi jih vodil tukaj, so našli le v majhnih množicah svojo pot na homsteade in farme Dominija. Vsled tega ne znaša njih število v Canadi več kot 20.000. Prepričan pa sem, v medsebojnem interesu obeh dežel, da bo dovedla bodočnost na polju priseljevanja do tesnejših in tesnejših stikov med Canado ter kraljevstvom Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mr. W. J. Egan, canadski pomožni priseljenjski minister, je v pretekli jeseni osebno obiskal našo deželo in njen narod, kar bo kot upam, ugodno uplivalo na vašo priseljenjsko politiko ter utrdilo odnose med obema deželama.

Jugoslavija s svojimi snezniki in grzdovi Slovenije, rodovitnimi ravinami Srbije in Hrvaške, solnčnimi obalmi Dalmaciji ter visokimi gorami Črnogore, spomniki starodavne zgodovine Makedonije, je dežela, ki vsebuje za turistu toliko zanimivih stvari, da ne dvomim niti malo, da bo postala v bližnji bodočnosti zbirališče številnih canadskih in ameriških potnikov, ki bodo vsi pospševali medsebojno dobro voljo, sporazum in prijateljstvo. V zvezi s tem lahko dostavim, da najdemo po celi deželi dobre in v nekaterih krajih izvanredno dobre hotele in v Zagrebu je bil ovržen novi Esplanade hotel, katerega smatram najfinejšim hotelom v centralni Evropi.

Z delavnostjo in domoljubjem v vseh smereh hočejo Jugoslovanci držati in razviti, kar so si pridobili s takimi težkočami in takim trpljenjem, z junaštvom in požrtvovalnostjo velikih in malih.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA' NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Yugoslav Bureau.)

THOMAS JEFFERSON.

(Koniec.)

Jefferson se je povrnil v Ameriko l. 1789. in je po Washingtonovem naročilu postal Secretary of State v novi vladi, ki je bila sestavljena po sprejetju federal. Konstitucije. Predsednikov kabinet je tedaj obstajal le od štiri članov, dočim jih je sedaj deset. Ni bilo tedaj mnogo sloge med četvorico ministrov. Secretary of Treasury (finančni minister) je bil Alexander Hamilton, jako zmoglen finančnik, ali človek, ki ni imel trdne vere v stalnost republike in ki je sprejel Konstitucije le kod kompromis. Bila je Washingtonova modrost, ki je privedla v kabinet Jeffersona ravno v pravem času, ko je dežela potrebovala, da se vlije pravi duh v njene ustanove. Borba med Jeffersonom in Hamiltonom je pričela takoj. Okoli nju sta vzrastli dve politični stranki, ki jih ni bilo prej in ki sta trajali od tedaj naprej, dasi so se imena in načela teh strank spremenila v teku let. Jefferson je splošno smatral kot ustanovitelj Demokratične stranke.

Kaj pa so pravzaprav ta Jeffersonska načela, na katera se ljudje še sedaj večkrat sklicujejo? Predvsem on je verjel v enostavno človeško enakost. Verjel je, da rojstvo, oika, vzgoja in bogastvo ne dajejo nikomur pravice, da vlada nad drugimi brez njihovega privolenja. Rekel je nekoč, da je kmet dostikrat bolj sposoben za reševanje kakega moralnega vprašanja kot marsikateri profesor. Verjel je tako globoko v moč javnega mnjenja, da je rajši imel "časopisov." Jeffersonova ideja o vladi je bila, da mora biti vlada čim bolj mogoče enostavna in poceni. Davkov naj bo le malo in zoperstavljal se je proti nakopičevanju dolgov, ki naj jih plačajo prihodnje generacije, kajti "mrtni ne smejo vladati nad zemljo." Jefferson se je še bolj kot "Washington bal militarističnega duha. Navdahnjen z ideali o miru je želel, naj bodo Združene Države v prijateljskih razmerah z vsemi narodi na svetu. Tekom štirih let, ko je bil Secretary of State, je povečal svoje energije najbolj borbi proti Hamiltonu in onim, ki so bili prožeti z Hamiltonovimi aristokratskimi idejami.

Končno je Jefferson sklenil umakniti se za vedno od javnega življenja in povrnil se je v svoj Monticello. Škode, povzročene od revolucije, in popolno zanemarjanje osebnih poslov, ko je služil domovini, ga je preobložilo z dolgovi. Toda njegova odsočnost od političnega torišča ni trajala dolgo. Dežela je potrebovala njegovo vodstvo. Navdihnili so svoje rojake s svojimi ideali in politična stranka, ki jo je ustanovil (zvala se je tedaj Republikanska stranka), je postala tako močna, da je Jeffersona imenovala za predsedniškega kandidata ob predsedniških volitvah l. 1796. Njegov protikandidat J. Adams je zmagal le z dvema glavnim predsedniških volitev je zato Jefferson, ki je bil v manjšini, postal podpredsednik Združenih Držav. Kot tak se je protivil proti zakonu, naperjenim proti inozemcem in svobodi govora, ki jih je Kongres sprejel l. 1798, takozvanim Alien and Sedition Laws. Ti zakoni so dajali predsedniku pravico, da brez obravnave izgoni iz dežele vsakega inozemca, ki je osumljen, in kaznuje z globo ali zaporom vsak ustmeni ali pisnični napad na Kongres ali predsednika. Jefferson je odločno ugovarjal proti obema tema zakonoma, ki sta kršila Konstitucijo, kajti sta odpravljala poroto in svobodo govora in tiska. Vzburil je ljudstvo k ogorčenju in stvar demokracije je pridobila novo moč.

Iz ostre volilne borbe l. 1800. je Jefferson izšel zmagovito kot predsednik Združenih Držav. Bil je prvi predsednik, ki je bil vstolčen v novem mestu Washington. V skladu s Jeffersonovimi demokratičnimi ideali je bila njegova in-

navguracija jako enostavna slavnost. Prihajal je na konju do kapitola, brez častne straže, brez služabnikov ali spremstva, stopil s konja brez pomoči in privozal vajeti k neki ograji ter brez nikakih ceremonij stopil v senatno dvorano, da pročita svoj inavguracijski govor. Novi predsednik je odpravil mnogo nepotrebnih mest. Imenoval ni nikakega sorodnika in prepoval vsak pomp in ceremonije. Eden izmed njegovih prvih činov je bilo pardoniranje vseh onih, ki so trpeli radi neameriške Sedition Law. Prodane so bile vse bojne ladje razun trinajstorie. Odpravljeno so bili vsi notranji davki, in tekom prvega četrtletja njegovega predsedovanja je bil javni dolg, nakupljen tekom revolucije, znižan za polovico. Edina vojna tekom njegovega predsedovanja je bila proti morskim roparjem v Tri poli; v tej vojni so ameriške ladje s svojo hrabrostjo osvobodile svetovno trgovino od napadanja teh starodavnih morskih roparjev. Jefferson je proti sebični opoziciji propovedal pravično postopanje proti rdečekožen in je s tem postal oče one liberalne indijanske politike, katere so se Združene Države od tedaj držale. Bil je generozen napram inozemcem in njegovi človekoljubnosti je pripisal liberalno priseljenjsko politiko, ki je mnogo generacij prevladovala v Ameriki.

Občudovanja vredno je, kako je Jefferson videl vnaprej bodoči razvoj domovine. V onih dnevih je bila reka Mississippi najskrajnejša meja republike. Špansko je lastovalo velikansko ozemlje od mehiškega zaliva severno do Kanade. Vso to ogromno pokrajino so nazivali tedaj z imenom Louisiana. Špansko je ravnokar odstopilo to pokrajino Franciji. Bila je doba napoleonskih vojn. Angleska je bila postala vladarica na morju. Napoleon, ki se je bal, da bi zgubil Združenim Državam za 15 milijonov dolarjev. Z Jeffersonovim podpisom pod kupno pogodbo je bilo ozemlje Združenih Držav natenkrat večje kot podvojeno. Leta 1804. je bil Jefferson zopet izvoljen za predsednika in taka je bila njegova popularnost, da baje noben predsednik, katerega moč nad Kongresom se ni naslanjala na vojno, ni nikdar imel toliko vpliva na Kongres in ljudstvo. Proti koncu njegovega drugega predsedniškega roka ga je petorica državnih legislatur naprosila, naj se da izvolit vtretjič. Ali Jefferson se je protivil odločno, češ da zaporedna izvolitev bi ga napravila za doživnotnega predsednika, in dodal je: "Zgodovina kaže, kako lahko kaj takega degenerira v podedovalnost."

Jefferson je preživel ostali del svojega življenja v svojem ljubljem Monticellu, kjer je umrl 4. julija 1826, ravno ob petdesetletnici Izjave Neodvisnosti, ki jo je on sestavil. Zadnjih 16 let svojega življenja se je večinoma posvečal ustanovitvi virginijske univerze, katere šolska ustanova je bila tedaj nekaj novega glede tečajev in pravil. Dijak je dobil pravico, da sam izbere svoje študije, oproščen je bil od vseh verskih omejitev in pripuščen svoji lastni vesti in časti.

Jeffersonova duševna delavnost ni prenehala do zadnjega trenutka življenja. Še zadnje leto pred smrtjo, ko je bil 83 let star, je zopet prečital velike starogrške drame v izvornem jeziku. V enem izmed njegovih zadnjih pisem, pisanem s tresočo se roko ali z mladeniškim srem, on pravi prijatelju: "Vse oči so odprte ali se odpirajo k ljudskim pravicam. Mase človeštva se niso rodile s sedli na hrbtih niti malo privilegiranih s škornji in ostrogami, da jih zajahajo po milosti božji." Jeffersonov pečat je nosil geslo "Upirati se proti tiranom je ubogati Boga." Ali morša de boljša karakterizacija tega ameriškega velikaša je epigram, skovan njemu v čast, ki pravi: "Ljubil je knjige in učenost ali ljubil je ljudi še več."

RAZKRINKANI PROFESOR

Znani švedski raziskovalec Sven Hedin je pravkar napisal knjigo "Ossendowski in resnica", katero je izdalo založništvo Brockhaus v Lipskem. V tem delu dokazuje učenjak, da Ossendowski ni prepotoval ozemlja, katerega popisuje v svojem delu "Ljudje, živali, bogovi" ter ga dolži, da je zajemal iz tujih, tuč neznanstvenih virov, kar je toliko slabše, ker ni navedel nobenega seznama na koncu svojih izjav.

Najbolj zanima Hedina 12. poglavje imenovane knjige pod naslovom "Razkrinkani misterij misterijev". Ossendowski pripoveduje tamkaj, da se nahaja nekje v sredi Azije skrivnostno podzemsko kraljestvo Agharta, katerega številno prebivalstvo ne pozna grehov, zločinov in bolezní. Ta država je čisto drugače ustrojena kakor naše države. Njena znanost je dosegla nam nezamisljivo višino. V Agharti je mnogo univerz in samostanov in v njih živi na tisoče duhovnikov in menihov. Na čelu države stoji "kralj sveta". Brahmata, katerega obdajajo učeni menihi. Poleg podzemskega prebivalstva pa spada med podanike tega kralja tudi nešteto milijonov ljudi na površini naše zemlje. Kralj sveta je najvišji modrec med živimi, ume čitati v človeških srcih in se more pogovarjati z Bogom, kateri mu naznanja svojo voljo s posebnimi ognjenimi črkami v svetem jeziku wathanale. Kadar kralj moli, se ustavi v Mongoliji vsi delavci in potniki ter pokleknejo in molijo. Pripovedujejo celo, da pride nekdo kralj sveta na zemljo in takrat postane ves svet njegova država. Ossendowski trdi, da je doživel enkrat celo sam tak trenutek pobožnega navdušenja in stoji poleg Caganhuka, oziroma, da so mu večkrat pravili o Agharti različni Mongoli, ki so celo resno premišljevali, kje so vrata v to podzemsko kraljestvo.

Sven Hedin pravi, da je vse to zlagano, Noben raziskovalec Mongolije ni do danes slišal te povesti. V dokaz in podkrepitve te svoje trditve navaja 15 obsežnih izpiskov na dvajseti strani iz neke knjige francoskega mistika Saint-Yves "Misija Indije in Evrope", prihajajoč do zaključka, da je Ossendowski čisto navadno prepisal te podatke omenjenega avtorja. Najlepše pa je to, da je napisal francoski pisatelj svojo povest samo kot parobolo, katere nikakor ni vzel dobesedno. Agharta je potemtakem samo idealna slika bodoče harmonije srea in razuma. Francoski pisec ni mogel na noben drug način izraziti s človeškimi besedami svojega mističnega nazora, zato mu je dal obliko povesti.

Dr. Ossendowski, ki je sedaj profesor na univerzi v Varšavi, še ni odgovoril na ta napad Sven Hedina, vsa javnost pa pričakuje njegovega odgovora z velikim zanimanjem.

Smrt zadnjega konja Buffalo Billa.

DENVER, Colo., 9. aprila. — McKinley, zadnji konj slavnega Buffalo Billa, polkovnika Wilbina Codyja, in znan kot eden najboljših jahalnih konj na svetu, je poginil.

Konj, čudovit Arabec, je zaključil življenje v blevu, v katerem se je nahajal izza leta 1917, ko je umrl njegov gospodar.

Na tem konju je prijel Buffalo Bill v areno tekem svojih predstav, ki so kazale življenje na divjem zapadu in prejšnjih časih.

"Emira" bodo zopet deportirali.

Pustolovec Kahlila Zerdecche, katerega je Anglija poslala nazaj na Ellis Island, bodo znova deportirali. Ker se zavrže, če se ve. V Angliji, kjer je bil rojen, mu je bilo vsto dravljanstvo.

Knjigarna "Glas Naroda"

Mladih zanikančev lastni životopis	75
Mrtvo mesto	70
Mrtvi Gostej	35
Materina krčva	80
Musolino	40
Mali Klatež	70
Mesija	30
Mirko Postenjakovič	30
Marjetica	70
Moi z raztrgano dušo. Drama na morju. (Meško)	1.—
Malenkosti (Ivan Albrecht)	25
Mladim arcem. Zbirka povesti za slovensko mladino	25
Notarjev nos. humoreska	35
Narod ki iskira	40
Nasa Antka	35
Nasa vas, I. del, 14 povesti	90
Nasa vas, II. del, 9 pov.	90
Nova Erotika, trd. vez.	70
Nasa leta, trd. vez.	65
Nasa leta, broširano	45
Na Indijskih otokih	50
Naseljenci	30
Novela in črtice	90
Na Preriji	30
Nihilist	40

Narodne pripovedke za mladino:	
3. zvezek	35
4. zvezek	40
Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega polka	1.50

Narodna biblioteka:	
Svitoslav	35
Spisje	35
Krvna osveta	35
General Lavdon	70
Napoleon I.	1.—
Babica	1.20
V gorskem zakotju	35
Za kruhom	35
Z ongiem in mečem	3.—
Grška Mitologija, 2 knjigi	1.40
Kranjske čebulice, poezije	35
Obiski. (Cankar). Trdo vezano	1.50
Ob 50 letnici Dr. Janeza E. Kreka	25
Ob tihih večerih, trd. vez.	90
Petelinov Janes	90
Pesmi v prozi, trd. vez.	70
Prigodbe čebulice Maje trd. vez.	1.00
Pabirki in Roža (Albrecht)	25
Pasti in zanke. Kriminalni roman	35
Pariski zlatar	35
Pod krivo jelko. Povest iz časov Rokovnjačev na Kranjskem	50
Poslednji Mehkanec	30
Pravljice H. Majar	30
Povesti, Beruš s stopnje pri sv. Roku Požigalec	25
Praprečane zgodbe	25
Patvia, povesti iz irske junake dobe	30
Predtržani, Prežana in drugi svetniki v gramofonu	25
Pet tednov v zrakoplovu. Trd. vez.	1.50
Pol litra vipavca	30
Ptice selivke, trd. vez.	75
Pikova dama (Puškin)	35
Pred nevihto	35
Pravljice in pripovedke za mladino, I. zvezek	40
2. zvezek	40
Pegan in Lambergar	40
Rablji, trd. vez.	75
Razkrinkani Habsburžani (Larish)	35
Revolucija na Portugalskem	35
Rinaldo Rinaldini	50
Slovenski šaljivci	40
Slovenska knjižnica. Zbrani spisi, vsebuje 10 povesti	60
Sunski invalid	35
Skozi širno Indijo	50
Sanjska knjiga Arabaka	1.50
Sanjska knjiga, nova velika	90
Sanjska knjiga, srednja	35
Spake, humoreske, trd. vez.	90
Strelec	30
Strahote vojne	50
Stezaledec	30
Sveta noč, zanimive pripovedke	30
Strap iz Judeje	75
Sisto Sesto, povest iz Abrucev	30
Svitanje (Govekar), vez.	1.20
Šopek, samotarka (Komanova) vez.	50
Sin medvedjega lova. Potopisni roman	80
Sveta Nočburga	35
Sredozemci, Sorosa Jerica (Bohniče)	30

SPISI KRISTOFA ŠMIDA:	
1. zv. Poznava Boga	30
3. zv. Pridni Janežek in Rudolfin Mihoc	30
7. zv. Jagnje	30
8. zv. Pizhi	30
13. zv. Sveti večer	30
14. zv. Povedanj	30
15. zv. Pavlina	30
17. zv. Brata	30
SPLOŠNA KNJIŽNICA:	
Št. 1. Ivan Albrecht: Razjema grda, izvorna povest, 104 str., broš. 0.35	
Št. 2. Rado Murzik: Na Blede, izvorna povest 181 str., broš. 50	
Št. 3. Ivan Remzan: Zastanek, ljudska drama v 4 dej., broš. 105 str.	
Št. 4. Ovetko Golar: Polnočno klase, izbrane pesmi, 184 str., broš. 50	
Št. 5. Fran Milčinski: Gospod Fridolin, izvorna povest, 104 str., broš. 0.25	

Št. 6. Ladislav Novak: Ljubosumnost, veseloigra v 5 dejanjih, poslovenil Dr. Fr. Bradač, 45 str., broš. 25	
Št. 7. Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utra, 111 str., broš. 35	
Št. 9. Univ. prof. dr. Franca Weber: Problemi sodobne filozofije, 347 str., broš. 70	
Št. 10. Ivan Albrecht: Andrej Ternone, reliefna karikatura iz minulosti, 55 str., broš. 25	
Št. 11. Pavel Golja: Peterkove poslednje sanje, božična povest v 4 slikah, 84 str., broš. 35	
Št. 12. Fran Milčinski: Mogočni pratan, narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str., broš. 30	
Št. 13. V. M. Garlin: Nadežda Nikolajevna, roman, poslovenil U. Zim, 112 str., broš. 30	
Št. 14. Dr. Karl Engliš: Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str., br. 80	
Št. 15. Edmond in Jules de Goncourt: Renee Maupierin, roman, prevel P. V. B., 239 str., broš. 45	
Št. 16. Janko Samac: Življenje, pesmi, 112 str., broš. 45	
Št. 17. Prosper Marimee: Verne duše v vicah, povest, prevel Mirko Pretnar, 80 str. 30	
Št. 18. Jarosl. Vrohlický: Oporoka lukovskega grajšaka, veseloigra v enem dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 47 str., broš. 25	
Št. 19. Gerhart Hauptmann: Poltopljeni zvon, dramska bajka v petih dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 str., broš. 50	
Št. 20. Jul. Zeyer: Gompaci in Komurasaki, japonski roman, iz češtine prevel dr. Fran Bradač, 154 str., broš. 45	
Št. 21. Fridolin Žolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbic, II., 73 str., broš. 25	
Št. 22. L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslov. Fran Pogacnik, 136 str., broš. 50	
Št. 23. Sophokles: Antigona, žalna igra, poslov. G. Golar, 60 str., br. 30	
Št. 24. E. L. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev, I. del, 355 str., broš. 80	
Št. 26. L. Andrejev: Orne maske, poslov. Josip Vidmar, 82 str. br. 35	
Št. 27. Fran Erjavec: Breposlušnost in problemi skrbstva za brezposlene, 80 str., broš. 35	
Št. 35. Gaj alustij Kriep: Vojna z Jurguto, poslov. Ant. Dokler, 123 str., broš. 50	
Št. 36. Ksaver Meško: Listki, 144 str., 65	

Spilmanove pripovedke:	
2. zv. Maron, krčanski deček iz Libanona	25
3. zv. Marijina otroka, povest iz kavkaških gor	25
4. zv. Praški Judek	25
8. zv. Tri indijanske povesti	30
9. zv. Kraljičin nečak. Zgodovinska povest iz Japanskega	30
10. zv. Zvesti sin. Povest iz vlade Akbarja Velikega	25
11. zb. Dečca in bela vrtica, povest	30
12. zv. Korejska brata. Črtica iz mislonov v Koreji	30
13. zv. Boj in smaga, povest	30
14. zv. Prisega Huronskega glavarja. Povest iz zgodovine kanadske	30
15. zv. Angelj sukajev. Braziljska povest	25
16. zv. Zlatokopi. Povest	25
17. zv. Prvi med Indijanci ali vojna v Nikaraguo	30
18. zv. Preganjanje indijskih mislonarjev	30
19. zv. Mlada mornarja. Povest	30
Tatič, Bevk, trd. vez.	75
Tri povesti	35
Tunel, trd. vez.	1.00
Turki pred Dunajem	60
Trenutki oddiha	40
Veselo povesti	30
Vera (Waldova) broš.	35
Vilijeva repatica (Levinsk) vez. 1.—	
Vrtinar, Rabindranath Tagore broš.	60
Trdo vezano	75
Velik spokornik in druge povesti za mladino	1.00
Valentin Vodnika izbrani spisi	30
Vodnik svojemu narodu	25
Zgodba Napol. humarja vez.	1.50
Zmisl smrti	60
Zadni dnevi nezrelega kralja	60
Zadna pravda	50
Zemlja iz Bornea	80
Zlatoreg, pravljica, trd. vez.	1.00
Zlatoreg, pravljica, trd. vez.	75
Za milijoni	65
Zemini naše Koprnele	30
Zmote in konce gospodične Pavle Zgodovinske anekdote	35
Zbirka slovenskih povesti:	
1. zv. Vojnomir ali poganstvo	35
2. zv. Hudo bratstvo	25
3. zv. Veselo povesti	35
4. zv. Povesti in stike	35
5. zv. Štačut naj bo. Naš vzhajajoči kruh	35

Zbirni spisi za mladino (Gangl):	
1. zv. trdo vezano. Vsebuje 15 povesti	50
2. zv. trdo vezano. Pripovedke in pesmi	50
3. zv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti	50
4. zv. trdo vezano. Vsebuje 8 povesti	50
5. zv., trdo vezano. Vinski brat	50
6. zv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti	50
Umetniške knjige s slikami za mladino:	
Pepelka; pravljica s slikami	1.60
Rdeča kapica; pravljica s slikami	1.00
Seguljčica; pravljica s slikami	1.00
Trnoljčica, pravljica s slikami	1.00
Knjige za slikanje:	
Mladi slikar	75
Slike iz pravljic	75
Knjige za slikanje dopisnic, popolna s barvami in navodilom:	
Mlada greda	\$1.—
Mladi umetnik	1.20
Otroški vrtec	1.20
Za kratak čas	1.20
Zaklad za otroka	1.20

IGRE:	
Beneški trgovec. Igrokaz v 5 dejanj Burke in šaljivi prizori, smo in več dejank	80
Dolina solz. 3. enodejanski. Dva svetova. Dedščina. Trpini	1.00
Dnevnik. Veseloigra v 2 dejanjih. Cyrano de Bergerac. Hoerična komedija v 5 dejanjih. Trdo vezano	1.70
Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v 4 dejanjih	50
Eda, drama v štirih dejanjih	30
Hlapec Jernej, v 9 slikah	50
Krivopisnik. Narodna igra s petjem v 3 dejanjih	35
Mati, Meško, tri dejanja	70
Marta, Semen in Richmondu 4 dejanja	30
Starinarica. Veseloigra v 1 dejanju Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah	30
Sovražnik žensk, enodejanka, Poljub, v dveh dejanjih	35
Tomčkove sanje na Miklavšev večer. Mladinska igra s petjem v 3 dejanjih	60
njih	60
E. U. R. drama v 3 dejanjih s predigro (Čapek) vez.	45
Revizor, 5 dejanj trd. vezano	75
Ujetnik carevine, veseloigra v 2 janjih	30
Veronika Deseniška, trd. vez.	1.60
Za križ in svobodo, igrokaz v 5 dejanjih	35
Ljudski oder:	
3. zv. Miklova zala, 5 dejanj	70
4. zv. Tihotape, 5 dejanj	60
5. zv. Po 12 letih, 4 dejanja	60

Zbirka ljudskih iger.	
3. snopič. Mlin pod semljo. Sv. Neža, Sanje	60
9. snopič. Na Betlehemske poljanah. Kazen ne izostane. Očeta kletev, Čašica kave	30
12. snopič. Izgubljen sin. V. joči, pastirici in kralji, Ljudmila, Planšarica	30
13. snopič. Vestalka, Smrt Marije Device, Marijin otrok	30
14. snopič. Junaška deklica. Sv. Boštjan, Materin blagoslov	30
15. snopič. Turki pred Dunajem, Fabjola in Neža	30
20. snopič. Sv. Just; Ljubezen Marijinega otroka	30

PESMI IN POEZIJE:	
Salade in romance (Aikro) trd. vez.	1.25
broširano	80
Bob za mladi zob, trd. vez.	40
Gragorčič, poezije trd. vez.	75
Gragorčičeve zbrane pesmi s sliko	40
Ko so cvele rože, trd. vez.	60
Godec; Pored narodnih pravljic o Vrškem jezera. (A. Funtek) Trdo vezano	75
Moje obzorje (Gangl)	1.25
Marci (Gruden) broš.	30
Narodna pesmarica. Zbirka najbolj priljubljenih narodnih in drugih pesmi	40
Primorske pesmi (Gruden) vez.	35
Pohorske poti (Glaser) broš.	30
Slutne (Albrecht) broš.	30
Pesmi Ivan Zorman.	
Originalne slovenske pesmi in prevodi znanih slovenskih pesmi v angleščini	1.25
Slovenska narodna lirika. Poezije	50
Sto ngank. (Oton Zupančič). — Poezije	50
Vijolica. Pesmi za mladost	60
Zvončiki. Zbirka pesmi za slovensko mladino. Trdo vezano	90
Zlatoreg, pravljica, trd. vez.	60
PESMI Z NOTAMI:	
MEŠANI IN MOŠKI ZBORI:	
3. Prihodnostne pesmi (Grum)	\$1.10
30 Slovenski sbordi (Adamčič) I. zv.	75
Slovenski sbordi (Adamčič) II. zv.	75
30 Pomladanski odmevi	45

Amorfična slovenska lira (Holmer) 1.50	
Orlovski himne (Vodopivec) 1.20	
10 mešanih in mešanih zborov (Adamčič) 45	
18 jugoslovanskih narodnih pesmi (Adamčič) 2. zv. 80	
Dvanajst pesmi I. in II. zv. izlala Glasbena Matica 50	
MOŠKI ZBORI:	
Veseli Bratci (Fahor) 40	
Slovenske narodne pesmi (Hubad) izdala Glasbena Matica 40	
Trije moški zbori (Pavčič) izdala Glasbena Matica 40	
Domovini (Foerster) izdala Glasbena Matica 40	
Narodna nagrobnica (Pavčič) 35	
Gorski odmevi (Laharnar) 1. zv. 45	
Gorski odmevi (Laharnar) 2. zv. 4	
SAMOSPEVI:	
Pastirica, Kanglica, Snegulčica 45	
Nočne pesmi (Adamčič) 1.25	
Šest pesmi, izdala Glasbena Matica 75	
Štirji samospevi, izdala Glasbena Matica 45	
MEŠANI ZBORI:	
Planinske II. zv. (Laharnar) 45	
Trije mešani zbori, izdala Glasbena Matica 45	

RAZNE PESMI S SPREMLJEVANJEM:	
Gorske cvetlice (Laharnar) četvero in petero raznih glasov 45	
Jaz bi rad rudečih rož, moški zbor z bariton solom in priredbo za dvo-spev 20	
V pepelnici noči (Sattner), kantanta za soli, zbor in orkester, izdala Glasbena Matica 75	
Dve pesmi (Prelovec) za moški zbor in bariton solo 20	
Kupletci (Grum). Učeni Mihec, kranjske šege in navade, nezadovoljstvo, 3 zvezki skupaj 1.00	
Kuplet Kuza - Mica (Parma) 40	
Nasi himni (Maroll) dvoglasno s spremljevanjem klavirja 15	

PESMARICE GLASBENE MATICE:	
1. Pesmarica, uredil Hubad 2.50	
2. Slovenske narodne pesmi (Bajuk) 45	
3. Narodne pesmi (Gerbič) 30	
4. Koroske slovenske narodne pesmi (Svikiarčič) 1., 2. in 3. zv. skupaj 1.00	
Slovenske narodne pesmi Benetije (Orel) 45	
MALE PESMARICE:	
Št. 1. Srbske narodne himne 15	
Št. 2. Zrinjski Frankopan 15	
Št. 4. Pod oknom 15	
Št. 5. V sladkih sanjah 15	
Št. 6. Jadransko morje 15	
Št. 7. Pri oknu sva molče stonela 15	
Št. 8. Slovo 15	
Št. 9. Pogled v nedolžno oko 15	
Št. 10. Na planine 15	
Št. 11. Zvečer 15	
Št. 12. Vasovalce 15	
Št. 13. Podoknica 15	
Narodne pesmi za mladino (Žirovnik) 3 zvezki skupaj 50	
Slavček, zbirka solskih pesmi (Medved) 25	
Vojaske narodne pesmi (Kori) 30	
Narodne vojaške (Ferjančič) 30	
Lira, srednješolska 2 zvezka skupaj \$2.—	

Mešani in moški zbori. (Aljaš) —	
2. zvezek; Pri zibelki; Cerkevica; Ne tožim; Oj planine; Oj s Bogom ti planinski svet; solskodomski mladini; Na bregu 40	
3. zvezek: Psalm 118; Ti veselo poj; Na dan; Divna noč 40	
4. zvezek: Ujetega ptica tožba; Zakipi duša; Dneva nam pripelji žar; Pri pogrebu 40	
5. zvezek: Job; V mraku; Dneva nam pripelji žar; Z vencem tem ovenčam slavo; Triglav 40	
6. zvezek: Opomin k veselju; Sveta noč; Stražniki; Hvalite Gospoda; Občutki; Geslo 40	
7. zvezek: Slavček; Zaostali ptič; Domorodna iskrica; Pri svadbi; Pri mrtvaškem sprevodu; Geslo 40	
8. zvezek: Ti osrečiti jo hoti (mešan zb.); Ti osrečiti jo hoti (moški zb.); Prijatelj in senea (mešan zb.); Stoj, solnce stoj; Kmet-ski hiši 40	
9. zvezek: Spominčice; Večerni zvon; Siroti; Oče večni; Slovenska zemlja; Zimski dan; Večerni zvon; Zdravice I.; Zdravice II.; Oče večni; Tone solnce 75	
CERKVENE PESMI:	
Domski glas. Cerkevne pesmi za mešan zbor 1.00	
12 cerkvenih pesmi za rane prilike cerkvenega leta 50	
12. Tantum Ergo. (Premrl) 50	
Mešani pesmi za mešan zbor. — (Sattner) 80	
Slovenska Sv. Mica, za mešan zbor, s spremljavo orgelj 50	

Fr. Milčinski:

Ptički brez gnezda

(Nadaljevanje.)

Koemur se je pokrili s klobukom in odšel v noč, da ukrene "potrebne korake". Vodila ga je pot na Dolenjsko cesto. V hiši pri mitnici je policijska stražnica, semkaj je zavil, — nemara jih bo tukaj ukrenil one slavne "potrebne korake". Pa se je moral zadnji hip zmotiti ali premisliti, kajti namesto v stražnico je zavil v vežo in tu po stopnicah v klet, kjer se je točilo žganje. — Šele pozno v noči je prikolovratil domov.

Tako se je zgodilo, da je imel drugo jutro zelo trdno spanje. Ko je šla žena zgodaj po svojih opravkih, je se spal. In bi ne bil še tako kmalu zaključil blaženega spanca, da ga ni vzdrnila trda roka.

Zbudil se je — dva mestna stražnika sta stala pred njim.

— Ej, vraga! — ju je pozdravil.

— Ste vi gospod Koemur? — je vpljudno vprašal starejši. — Napravite se, da greste z nama, gospodje na policijo bi vas radi zaslišali. Le kar hitro se oblecite!

Gospod Koemur se je odkasljaj, slab okus je imel v ustih. Prišel je vstajati. Bolj težko mu je šlo najti ta ali drugi kos obleče, razmetanih po sobi, in v prid mu je prihajala prijazna pomoč mlajšega stražnika, ki je pobiral in mu podajal oblečila in jih hkratu neopazeno, pretpaval, ali ni kaj sumljivega notri.

Starejši je vohal po kotih, ogledaval si steno in tla, odprl je predal, edini v sobi, prekladal polena, še v ognjišče je pogledal.

Koemur je imel en čevljev že na nogi, drugega je držal v roki, pa je prekinil oblečenje; krmečljavo je pogledal stražnika, stikajočega po stanovanju in ga vprašal: — Kaj pa iščete?

Stražnik je odgovoril z drugim vprašanjem:

— Ali nimate sina, ki mu je ime Stanko, kaj?

Koemur je treščil čevljev ob tla, sedel vznak na ležišče in se pričel grohotati, da so mu tekale solze. — Pa ga iščete v predalu? V loncih, v ognjišču? — Saj ni ščurek!

Stražnika sta se takisto smejala, mlajši je pobral čevljev in ga vrnil Koemuru, ki si ga je sede srečno obul, starejši pa je z dobrohotnim nasmevom pojasnil:

— Fanta nisem iskal, ampak denar. — Opazovala sta Koemurja.

— Kakšen denar? — je vprašal Koemur in njegovo začudenje je bilo očitno pristno.

— Saj veste, tisti denar, ki ga je ukradel vaš Stanko — ali sam ali v družbi, Oziroma ga dvignil iz hranilnice. Saj je mogoče, da ste vi nedolžni — le da se vrne denar, pa bo dobro. — Tako je zlepa navajal stražnik, da bi se Koemur izdal.

Koemur se je požuril z oblečenjem: Da je sin ukradel denar, ta novica ga je presenetila, razburila ga ni. Pač pa je bil ogorčen, da sumničijo njega, in sicer topot slučajno res po nedolžnem. — Ničesar ne vem o denarjih! — se je kregal. — Fanta lahko besite, ali jaz nimam ničesar pri tej stvari. Tistega, ki me dolži, hočem videti! Naj mi dokaže, da vem tu di le za en sold! Za obrekovanje bom tožil vsakogar!

Čim je bil oblečen, jo je ubiral s takimi koraki proti rotovžu, da je mlajši stražnik komaj sledil. Starejši je bil tiho zaostal in izvršil natančnejšo hišno preiskavo: nesnage je dosti našel, žive in mrtve, denarja pa nič.

Koemurja je jezilo, da na policiji ni prišel koj na vrsto, dokler mu je bilo ogorčenje še silnejše nego maček in mu je ponujalo polno krepkih in jedrovitih besed. Čutil pa je, da se mu ugodno razmerje med mačkom in ogorčenjem bolj in bolj obrača narobe. Kako grd je imel okus v ustih — tej se budi! Rasla mu je čerja in slednjši ni na nič drugega več mislil, nego da bi pil — točilo se ga žele parati v obo.

Gospod komisar Žuraj ni imel desti časa. Še pred Koemurjem je bil zaslišal oba stražnika in njuno poročilo ga je bilo uverilo, da Koemur menda res ni v nikakvi zvezi s inovno tatvino. Zato sta bila hitro gotova. Dražilo pa je Koemurja, da se je komisar osmelil in ga vprašal, ob čem da živi. Ob vašem gotovo ne, mu je hotel odgovoriti, pa rajši ni, preveč je bil žejen, bal se je prerokanja in zadržkov.

Šel je, še z Bogom ni rekel. Spotoma je brenil psa in iz plotu odlomil remelj in mu nista bila ničesar naredila, ne prvi, ne drugi.

Doma ni bilo nikogar, da bi znošil jezo nad njim. Kar mu je prišlo v pot, je občul, grdo je preklinjal zemljo in nebo. Sit je bil življenja, kakor ga le more bit sit človek, ki ne ve, ali ima mačka ali opico, le to ve, da bi rad še pil, pa nima v žepu nič beca.

Ozrl se je po stanovanju, ali je kod kaj, kar bi se dalo prodati ali zastaviti. Upanja ni imel pri- da. Trikrat je prehodil sobo, vsakikrat dal na tanjšo rešeto svoje- ga preudarka sleherni predmet — ničesar ni ostalo na rešetu, raz- en enega edinega para čevljev. Od žene so bili, v tej vročini je hodila v šolnih.

Koemur je premišljal, ali jih ni nekoč gajala, da jo tišče. — Čim dalj je premišljal, bolj je bil uverjen, da so ji preozki. Čemu ni nosila preozke čevlje, kdo bi poslušal večni njen stok — preozki čevlji sploh niso zdravi!

Zavil jih je v papir, stopil na prag in se ozrl, ali ne prihaja od- tod predmet njegove ljubeče skrbi, nerad bi jo srečal. Sklenil je, da se ogne česti in je krenil na stezo, vodečo čez travnike.

Pa ni stopil pet korakov, ko ob- stane. Nekdo prihaja po stezi — možak je, sključen, golorok — kdo je ta prikazon? Okrog nje- ga skače pes — tisoč vravog! — dedec in pes, vsakega zase ne bi spoznal na to daljavo, pač pa o- ba vkupe — strela! to je stari Koren in njegov Sultan! Kaj pa hočeta?

Položil je zavoj s čevljema na okno in i vedel, kaj bi. Ko bi imel zdaj le čisto glavo, morebiti bi se obrnil le v korist ta nepričakovani poset, — ali tako. . .

Stari je prihajal bliže, mahal je z rokama, glasno je govoril samsabo, videti je bil razburjen. Pred šupo se je ustavil, dvignil glavo in velike oči so se mu uprle v Koemurja. Po možganih so se mu borili razni vtiski in spo- mini, iskal jim je smeri. Slednjči je odprl tresoča usta in jeclja je vikal: — Kje je Tonček? Moj Tonček? Kaj si naredil Tonček? Daj ga nazaj!

Koemur je bil odkraja sodil, da je starega naščuvala Nana in da prihaja ga poditi iz šupe — zdaj pa se mu je zdela stvar manj ne- varna. Zbral je svoje misli in skle- nil, da bo prijazen s starim. — Dober dan, oče! — je rekel. — Veseli me, da vas spet vidim. Ali ste zdravi — in tako?

Starec so se bolne misli sukale zgolj okoli Tončka. Bnil je v Koemurja in hripavo ponavljal: — Moj Tonček! Kaj si mu nare- dil?

— Kakšen Tonček? — je vpra- šal Koemur in zmajal z glavo — ali se staremu blede?

— Razbojnik! — je grčal sta- rec. — Daj mi nazaj Tončka!

— Stojte! — ga je ustavil Koe- mur. — Zmerjali pa ne boste! Kdo je razbojnik? Kdo kaj hoče tistemu vašemu Tončku? Vsega bom jaz kriv, kaj ne? Bog je že vedel, zakaj vam ga je vzel! Rajši na svojo hčer mislite, na Rezo, in na svoje vnuke, na Stan- ka in Mici, sram vas je lahko, da jih puščate stradati! Tonček je preakrbljen, Tonček je mrtve!

Stari Koren se je kresel, usta so se mu penila. — Mrtev! La- šeš! Daj ga nazaj, Tončka! — Široko odprtimi očmi je šel proti Koemuru.

Koemurja se je zbudil sred zo-

per stareca. — Mrtev, da, mrtve! Če ne verjameš, pojdi pa vpra- šat. Tam pri Sv. Krištofu ima svoj kvartir — zemljo podpira z nosom. — Zarežal se je starcu v obraz.

Tisti hip ga je minila dvotip- nost. Težko in kratko je sopesl sta- ri Koren. Ozrl se je po psu, s tre- sočo roko mu je pokazal Koe- murja. — Primi ga, Sultan, pri- mi ga!

Sultan je nemara komaj čakal ukaza — že prej se je renče vti- kal v pogovor. Zarjul je in se povzpelo po nasprotniku. Koemur ga je tiščal od sebe in se umikal v hišo, ali pes ni odnehal, in če je padel na nogi, koj je bil spet kvi- šku, kazal zobe in pihal v Koe- murja svoje gorke sapo.

Stari Koren je gragraje ponav- ljal svoj — Primi ga, primi ga! — bnil z očmi in se pomikal za onima dvema.

Koemur je bil krepak, toda mehkužen, ni mu bil lahek boj z divjo živaljo. Lovil jo je za grlo, rad bi kričal, pa strah mu je je- mal glas, pretrgano hropenje mu je prihajalo iz grla. Sukačo se mu je pred očmi, že je bil opraskan in raztrgan, pa tega ni niti opazil, le zobe pasje pošasti je videl in čutil njen zoprni dih in za psom še par blaznih velikih oči in čul hripavi vik: — Primi ga, primi ga!

Pa mu je zavrela kri, sam ni vedel, kako mu je prišla v roke sekira, zamahnil je proti sovrago- mu — in še in še — čul je divji vzklík in ropot, sekira mu je pad- la iz rok in omahnil je na tla.

Zdrnil ga je bil krík žene, ki je prišla domov in se prastrašila čudne kopice na tleh tik praga. — Jezus Marija! — je vzklik- nila, in ko je razločila očeta in psa, ležeca v krvi, in moža in po- leg možovo sekiro, je zarjula ka- kor zver in obstala so ji mišči.

Koemur se je dvignil. Genila se mu je zavest, da se je zgodilo nekaj strašnega in da mu preti nevarnost. — Tiho bodi! — je rekel, — da ne slišijo ljudje!

Koemurka je klečala poleg o- četa. V krvi so mu plavali dolgi beli lasje, spačeno mu je bilo ble- do lice, eno oko je mizalo, drugo je bilo široko odprto, trdo in re- no je gledalo v hčer. Božala je blede lice, ni bilo več diha iz nje- ga, prjemala je koščeno roko, mrtva je bila in mrzla. Drhtela je in vekala: — Ata, ata, odpustite mi! Ne glejte me tako hudo! Eno samo besedo še izprogovorite, da mi odpustite! Ničesar nočem, ne vinarja nočem brez vaše volje, le spet oživite!

Koemur se je plaho ozrl. — Molči, pravim! Kar je, toje! V silobrazu sem bil. Pa se ne maram prekljati s sodnijo. — Jaz grem — morebiti se več ne vidiva.

Pogledala ga je s pogledom brezmejnega sovražstva in mu za- brusila v lice: — Morilec!

— Morika! — je siknil on. — Kdo pa je prinesel pošto od kratke Marjanice, kaj? — zaradi dedščine? Kdo je želel očetu smrt? Kdo me je ščuval zoper očeta — kaj? Kar teči na policijo in naj- prej sebe ovadi, da si napeljala očeto smrt, potem pa se mene!

Koemurka se je vzravala. Ka- kor zid je bila blede, brez joka so ji lile solze po licu. — Če je tako, — je rekla, — pa grem. — Za greh mora biti pokora!

— Baba neumna! — je zaškr- pal Koemur. — Najrajši bi še te- be!

S ceste se je čul ropot voza. Še enkrat je divje pogledal ženo in ozrl se na vse plat, je stopil skozi duri. Zunaj na oknu so še ležali v papir omotani čevlji, sti- snil jih je pod pazduho in potuh- njen bežal čez dvorčje.

Koemurka se je kakor v omo- čici sukala okoli mrtvega očeta. Obup ji je krčil srce, smrt bi ji bila odrešenje. Našla je konček sveče, našla jo je in postavila na tla, očetu na glavi.

(Nadaljevanje prihodnj.)

ADVERTISING IN GLAS NARODA

KAKO JE BILO V DAVNINI

V New Yorku so izkopali kesti prazgodovinske živali, katere je ži- vela pred dvestotisoč leti. Na podlagi teh kosti je profesor Mathew, konstatiral, da so morale biti te živali take kot nam jih kaže slika.

Ljudje, ki žive sto let.

Število ljudi, ki dosežejo častljivo starost stotih let, se neprestano manjša. Zanimivo je dejstvo, da je stoletnih žensk primeroma več kot pa stolet- nih moških. Oni, ki so dosegli starost sto let, so od svojega 85. leta naprej jako skromno živeli.

Ljudje, ki doživijo sto let, so res redki, vendar pa to ni taka posebnost, kakor se nam zdi, ko čitamo poročila, kako je ta ali oni dočkal izredno visoko starost 100 ali pa še več let. Na Pruskem so našli leta 1885—232 stoletnikov. Vlada je i- menovala posebno zdravniško ko- misijo, ki naj bi pregledala te sto- letne osebe in o vsaki proročala. Komisija je ugotovila, da je bilo 91 oseb (24 moških in 67 žensk) starih 105 — 109 let, dočim sta bi- li starejši samo dve ženski in sicer ena 110, druga pa 113 let. Večina njih je živevala v slabih gmočnih raz- merah. Vsi pa so živeli vedno zelo solidno. Jedli so večinoma samo mleko, kruh, zelenjavo in sadje. Meso so videli na mizi bolj redko. Pravijo, da je bilo v starih časih neprimerno več stoletnikov, nego dandanašnji. Zdi se pa, da to ni res, ker število stoletnikov nepre- stano pada, odkar vodijo ljudje u- radno statistiko in redne matrike. To seveda ne pomeni, da statistika slabo vpliva na ljudsko zdravje ter krajša ljudem življenje, nego da so bili statistični podatki v sta- rih časih samo približni in nezane- sljivi.

Zanimiva je slika, ki jo nudi sta- tistika glede na razmerje med šte- vilom zelo starih moških in žensk. Stoletnih žensk je namreč vedno in povsod več, nego moških, in si- cer baš na kmetih, kjer morajo žen- ske fizično prav tako delati, kakor moški. Lahko bi kdo mislil, da je temu kriv alkohol in tobak. Pa po- znajmo več slučajev, ko so ženske prav tako podvržene temu strupu kot moški in vendar doživijo sploš- no višjo starost, nego moški. Stati- stika je dalje ugotovila zanimivo dejstvo, da dočakajo visoko starost večinoma lastniki skromnih pri- hrankov ali rent. Tako skromno premoženje zadostuje ljudem, da ne trpe pomanjkanja in da jim na stara leta ni treba skrbeti za vsak- danji kruh, vendar pa obresti niso tako visoke, da bi si lahko dovolili razkošje, ki najbolj škoduje zdra- vju. Zelo redko se pripeti, da do- čakata visoko starost oba zakonec. Vdove in vdovci so pri tem poseb- no srečni, ker dočakajo najvišjo starost. Narava ima svoje večne zakone, po katerih se mora človek ravnavati, če hoče dolgo živeti. Kdor živi vse življenje v zakonu, ima preveč dobrega, kdor je pa prija- telj celibata ali asketizma, ima zo- pet premalo od življenja in tako se naprava v obeh slučajih ma- šuje za nepokorčino. Statistika nas namreč uči, da dočakajo vdov- ci in vdove povprečno višjo sta-

Roman Rusinje.

Rusinja Olgo Vasiljevo, plesal- ko v nekem nočnem lokalu na pariškem Montmartru, so našli te- di s prestreljeno glavo mrtvo na ulici. Njen prijatelj ji je dal 6000 frankov za potovanje na Rivije- ro. Ko se je vrnila v Pariz, je mo- rala ugotoviti, da jo je ljubimec zapustil. Iz obupa je preživela burno noč z različnimi orgijami, zjutraj pa se je ustrelila. Vasiljeva ima v Rumuniji pose- stvo, vredno 300.000 frankov, ki ga je zapustila svoji prijateljici. Dedinji je poslala pismo, v kate- rem ji sporoča, da ne more več ži- veti sama.

Slovensko Amer. Koledar za leto 1925

mo že skoro razprodali. V krat- kem času smo ga prodali več tisoč. Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči, ker ga je le še par sto iz- vodov zalogi. Cena s poštnino vred 40 CENTOV.

Oni naši zastopniki, ki še niso naročili koledarjev, naj se pože- rijo, da ne bo prepozno.

SLOVENIC PUBLISHING CO., 32 Cortlandt St., N. Y. C.

Slovensko Samostojno Bolniško Podporno Društvo za Greater New York in okolico, ink.

—GLAVNI ODBOR ZA 1924.—

Predsednik:

VINCENT ZEVIK

128 St. Marks Place

New York City

Podpredsednik:

JOHN KALISH

323 E. 85 Street

New York City

Tajnik:

JOSEPH POGACHNIK

56 Ten Eyck Street,

Brooklyn, N. Y.

Blagajnik:

PETER RODE

744 Park Avenue,

Hoboken, N. J.

Zapisnikar:

JOHN NACHTIGAL

253 Madison Street

Hoboken, N. J.

Nadzorni Odbor:

ANTHONY KOSIRNIK

10121 85th Rd.

Richmond Hill, L. Isl.

ANTON CVETKOVICH

1912 Linden Street,

JANEZ DERČAR

2398 Silver Street,

Ridgewood, N. Y.

Kdor izmed rojakov ali rojakinj še ni član tega društva, naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za na- tačna pojasnila. V nesreči se spo- zna kaj to pomeni.

To društvo je sicer najmlajše, to- da najmočnejše bodisi v premoženju ali članstvu. Društvo je v tem krat- kem času svojega obstanka izplača- la že skoro devet tisoč bolniške in skoro pet tisoč smrtne podpore ter im v blagajni nad \$10.000.

Društvo zbiruje vsako četrto soboto v svo- jih društvenih prostorih v Beethoven Hall, 5. St. med drugo in tretjo Ave., New York.

KOLIKO JE STAR PAPIR

Splošno je znano, da papir ne traja dolgo in da kmalu razpade. Toda to velja le za navadne vrste, pisane na posebne vrste papirju, ki je še po par stoletij dober.

Trajanje papirja je predvsem odvisno od tega, pod kakimi vpli- vi se nahaja. Njegova najhujša so- vražnika sta vlaga in mokrota, ki sčasoma uničita tudi najtrpežnej- šo snov, iz katere je nastal. Ob normalnih razmerah pa ima papir veliko trpežnost, ki jo člo- vek ne bi pripisal stvari, ki se da tako lahko raztrgati. Časopisni pa- pir seveda traja, ako se nahaja na suhem, kvečjemu le nekaj desetle- tij, dočim kljubuje papir iz plat- na, konoplje ali cuni več stoletij. Da, celo tisoč let postane lahko star, ne da bi se raztrgal ali popo- loma preperel.

Iz izkustva se o starosti, ki jo u- tegne dočakati posamezna vrsta papirja, ne da mnogo govoriti, ker moderno proizvajanje papirja pri- nas ni še tisoč let staro. Šele bodo- ča stoletja bodo mogla z gotovost- jo dognati, kako starost lahko do- čaka pod raznimi pogoji ena ali druga vrsta tako nam nepotrebne ga papirja. Najbolj trpežna vrsta je na poseben način izdelan per- gament, ki ga predvsem jemljemo za važne listine, ki se morajo ohr- niti za dolgo dobo.

Papir, ki so ga izdelavali naši pradedje in ki se mu zaradi njego- ve trpežnosti in svežosti še danes čudimo, je bil narejen iz usnjatih kož, ustrojenih na poseben način, ki ga danes več ne poznamo.

Nabit prosvetni minister.

Kakih sto profesorjev državnih šol v Tsientsinu na Kitajskem je začetkom preteklega tedna čakalo na prosvetnega ministra pred nje- govim uradom in so ga pošteno pretepli. Policija je morala iztrga- ti ministra iz rok razburjenih pro- fesorjev, ki se tako zelo jeze na mi- nistra da so posegli po lastoroč- nem kaznovanju.

NAZNANILO.

Rojakom v državi Minnesota naznanjamo, da bo v kratkem čis- kikal naš zastopnik Louis Vessel iz Gilberta vse slovenske naselbi- ne v železnem okrožju Minn. Ro- jak Vessel je že naš dolgoletni za- stopnik in je pooblaščen pobira- ti naročnino za "Glas Naroda", prodajati vsakovrstne knjige naše zaloge in sploh opravljati vse v naš delokrog spadajoče posle.

Bojakom ga toplo priporočamo in jih prosimo, da mu gredo na roke. Uprava "Glas Naroda"

Zdravniki pravijo, da preoblože- nost z delom, napornost dela in skrb pri povzroča slabo zdravje.

Zdravniška veda ima sedaj zdravilo, ki dela čudeže v takih slučajih.

Če trdno ne spite, če ste nervozni in izmučeni v jutro, pojdite k lekarnarju in kupite to novo zdravilo, Nuga-Tone. Čudili se boste, kako hitro učinkuje. Nuga-Tone daje poživljajoč sponec, mo- čno, umirjeno živce, dober tek, fino pre- lavo, redno delovanje žleza in voljo za delo. To novo zdravilo, Nuga-Tone, de- la čudeže pri prebavi, zaprtju itd. Če trpite na eni ali drugi teh boleznih, je vaša dolžnost, da ga poskusite, kakor to delajo tisoči drugi vsak mesec. Izdeloval- ci Nuga-Tone tako dobro vedo kaj isto- ri v takih slučajih, da primorajo vse lekarnarje isto jamčiti in vam vrniti de- nar, ako niste zadovoljni. Je lahko za- vzivati in za približno \$1.00 dobiti celo- mesečno zalogo. Priporočamo, jamčeno in na prodaj v vseh dobrih lekarnah. Adv't

SLOVENSKI FOX TROT

To je najnovejša rola za player piano: cena \$1.00.

Dobe se še sledeče nove in jako melodične role: — Hej Slovani! \$1.00. Spavaj, Milka moja 75c. — Kolo pleš 75c. — Lepa naša domovina \$1.00 — Ciganska sirta 75c. (Vse te so z besedami.)

Instrumentalne:

Vaček za gospe 70c. — Ohljaska krasotica 75c. — Miramarska mazurka 75c. Bleški valčki 70c. V zalogi imamo tudi note.

VICTOR LISJAK

PIANOS, GRAMOPHONES, RECORDS, ROLLS etc. CLEVELAND, O.

6630 St. Clair Avenue Z naročilom je treba poslati denar.

ANTHONY BIRK

HIŠNI IN SOBNI SLIKAR IN DEKORATOR

Provzamem vsako v to stroko spadajoče delo.

ROJAKI, PREDNO ODDASTE DRUGEMU NAROČILO, VPRAŠAJTE MENE ZA CENO.

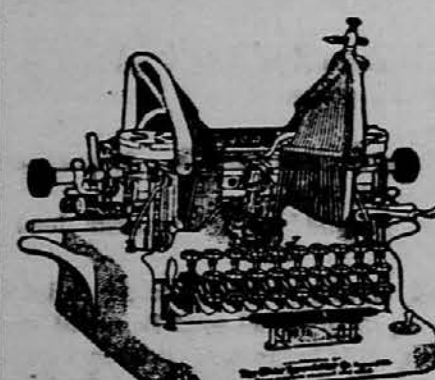
359 Grove Street Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

Telephone: Jefferson 6253

Posebna ponudba našim čitateljem

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20.

Številko za slovenske čr- ke, č, š, ž — \$25.00

'OLIVER' PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI

Pisati na pisalni stroj ni nikakva umetnost, Takoj la- še vsak piše. Hitrost pisanja dohite a vaje.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

32 Cortlandt Street

New York, N. Y.

